

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Češkoslovaška odklonila spomenico s katero Hitler zahteva odstop spornega ozemlja do 1. oktobra

Ljubljana, 26. septembra.

Na drugem mestu prinašamo spomenico, ki jo je nemška diplomacija izdelala za g. Chamberlaina v Godesbergu in ki je povzročila, da je angleški ministrski predsednik zaskrbljen in slabe volje nastopil svojo pot nazaj v London. Kaj se je zgodilo? V Berchtesgadenu je bil Nemčiji ponujen prst, v Godesbergu pa je zagrabila za celo roko. Zahteve, ki jih je Hitler stavil v Godesbergu, so veliko večje in pogoj za Češkoslovaško mnogo težji. Očitno si je Nemčija popuščanje zapadnih velesil tolmačila kot njuno slabost in je temu primerno formulirala nove zahteve, ki so take narave, če se jim v celoti ugoditi, da ni več povsem gotovo, če ostane neodvisne Češke še toliko, da ne bi šla vsa pod en mednarodni dežnik tako zvane meddržavne garancije.

Splošna mobilizacija na Češkoslovaškem je torej razumljiva in tudi opravičljiva. Moralno stališče praške vlade v njenem odporu proti zahtevam Nemčije se je v mednarodnem javnem mnenju okrepilo. Toda ne le v javnem mnenju, ampak tudi v diplomatičnih krogih, kjer ne skrivajo presenečenja nad prav nič prikrivanim nemškim stališčem, ki ga je podalo glavno glasilo nemškega narodnega socializma preteklo sredo z besedami: »Nujna zahteva je, da češkoslovaška država v najkrajšem času izgine iz evropskih zemljevidov.« Priključitev sudetskih Nemcev k rajhu je po nemških načrtih mišljena torej le kot etapa do popolnega uničenja češkoslovaške države. Iz tega spoznanja izvira naenkrat tudi večja odpornost v Londonu in Parizu do novih nemških zahtev.

Priznati je treba, da je v tej težki in zgodovinsko odločilni uri, ko jo preživlja Češkoslovaška, dobila Praga največjo moralno oporo doma in v inozemstvu prav od s protidržavnimi očitki, toliko oklevetanih slovaških »klerikalcev«. Vodstvo slovaške ljudske stranke je namreč izdalo proglas na Slovake, naj pošteno izpolnijo vsi brez izjeme svojo dolžnost do skupne države in naj slede klicu domovine, pa čeprav bi od njih zahtevala tudi največjih žrtev. Hoteč tudi na zunaj podpreti praško vlado, sta v kabinetu generala Širovega vstopila tudi dva slovaška avtonomista. Je to brez dvoma nad vse važen političen dogodek, ki bo imel na notranje politične razvoj v bratski republiki, ko bo prišla v mirnejše vode, gotovo najprejnejše posledice. Pravi prijatelji se spoznajo v nesreči. Ravno takšni koraki dveh narodov v usodnih trenutkih pa tudi dokazujejo, da kri ni voda, in da Čehi in Slovaki tako po krvi kakor po čustvovanju v resnici skupaj spadajo. Kdor bi ju hotel ločiti, ni njihov prijatelj. Prospeh enega pomenja korist tudi za drugega, in ako eden propade, bo skoraj tudi drugi na vrsti.

Moška odločnost in naporuščljiva medsebojna zvestoba Čehov in Slovakov služi v danem primeru najbolj ohranitvi miru. Kajti, kar se tiče nemške »spomenice«, se lahko že danes reče, da se nobena juha ne poje tako vroča, kakor se skuha. Ni težko razumeti, zakaj hoče Nemčija, da se ji kar vnaprej odstopi 14 km širok pas Češkoslovaške. Če bi prišlo do skrajnosti, se Nemčija ne bi rada bojevala na sudetskem ozemlju, ki ga hoče odrešiti, ker ve, da bi v primeru vojne ostale od cvetočih mest le razvaline kot žalostna sled uničujoče vojne vihr. Razen tega ima Češkoslovaška v obmejnem pasu svoje najmočnejše utrdbe, ki jih bo pripravljena brez boja opustiti le, če se ji garantirajo nove meje. Tudi druge zahteve so razumljive, kakor n. pr. da se takoj odpusti iz češkoslovaške armade vse vojaštvo nemške narodnosti. V primeru oboroženega konflikta bi nemška vojska imela zelo neprijetno stališče, ker ne bi mogla nikdar vedeti, kako so sestavljene sovražne čete in kdo je tisti, po katerem bi je nemško orožje.

Toda ravno te okoliščine dajo mnogo upravičenega upanja, da se bo spor mirno rešil in da ne bo prišlo do oboroženega spopada. Prepričani smo, da Nemčija ne pojde do skrajnosti. Razen tega nemški vodilni politiki sami poudarjajo, da nemški narod ne želi vojne, kar gotovo popolnoma odgovarja resnici. Za vojno niti niso navdušeni odločilni nemški vojaški krogi, in to iz mnogih upravičenih razlogov. In to je odločilna važnost za mir. Paralele med 1914 in 1938 torej ni mogoče potegniti. Tudi je sedaj, hvala Bogu, toliko neposrednega stika med vodilnimi državniški enega in drugega tabora v Evropi, da so pogajanja še vedno mogoča in tudi mirna proučitev stališča, ki ga zavzema nasprotnik, da ne bo zlepa komu lahko upravičiti pred mednarodnim forumom, da je res nastopilo tako stanje, da ni bilo drugega izboda kakor meč. Sedanja diplomacija se vsa nekako dogaja pred očmi javnosti in je pod kontrolo vsega sveta, kar ima to dobro lastnost, da so vodilni politiki prisiljeni, da na en ali drug način pred vsem svetom polagajo račun o tako daljnosežnih sklepih, ki bi mogli pomenjati vojno. Ker pa človeštvo hoče miru in ne vojne, je nemogoče, da bi

Vsebina spomenice

Berlin, 26. septembra. KTS Memorandum, ki je bil v Godesbergu izročen angleškemu ministrskemu predsedniku, da ga izroči češkoslovaški vladi, se glasi:

»Vesti o spopadih v sudetskih krajih kažejo, da je za sudetske Nemce nastal skrajno neznosen položaj. To stanje je postalo nevarno za evropski mir. Zaradi tega je nujno potrebno, da se brez nadaljnjega odlašanja izvede odstopitev sudetskih krajev Nemčiji, nakar je praška vlada že pristala. Na priloženi zemljepisni karti so z rdečo barvo označeni kraji v sudetskem nemškem ozemlju, ki jih je treba takoj odstopiti. Z zeleno barvo pa so označeni kraji, ki jih mora Češkoslovaška sicer takoj odstopiti Nemčiji, dokončno pa bo o njih usodi odločilo glasovanje. Dokončna meja, ki se bo potegnila med Nemčijo in CSR, mora biti v skladu z željami in voljo zainteresirane prebivalstva. Da se pa ta volja ugotovi, je treba dati dosti časa za priprave plebiscita. Ker je nujno potrebno, da v času tega pripravljalnega roka ne nastanejo novi neredi, je treba ustanoviti paritetno komisijo. Kraje, ki so na priloženi karti zaznamovani, morajo zasedati nemške čete brez ozira na to, če se bo prebivalstvo v teh krajih pozneje s plebiscitom izrazilo za eno ali drugo stran.

Za red bodo skrbele nemške čete. Prav gotovo je, da se bodo vsi Nemci pri plebiscitu izrekli za svojo nemško narodnost. Nemčija stavlja k ureditvi teh vprašanj sledeče predloge:

1. Umik vsega češkega vojaštva, policije, orožništva, carinskih organov in zastopnikov češkega tiska iz krajev, ki so na karti označeni, da jih mora Češka izprazniti ter do 1. oktobra izročiti Nemčiji.

2. Izpraznjene kraje morajo Čehi izročiti v dosedanjem stanju. Nemška vlada pristaja na to, da pošlje Praga zaradi določevanja podrobnosti za svoje nemško narodnost. Nemčija stavlja k ureditvi teh vprašanj sledeče predloge:

3. Češka vlada mora takoj odpustiti domov vse sudetske Nemce, ki služijo v vojski ali policiji brez ozira na to, v katerem delu češkega ozemlja sedaj služijo.

Svarilen klic iz Amerike - predsednik USA

Roosevelt brzojavno dr. Benešu in Hitlerju

„Mir naj se sklene pred vojno, ne šele po vojni

Washington, 26. sept. AA. Predsednik republike Roosevelt in zunanji minister Hull sta se večeraj posvetovala ves dan, zvečer in še po polnoči.

Washington, 26. sept. KTS. Predsednik USA Roosevelt je poslal Hitlerju in Benešu 5000 besed obsegačo brzojavko. V njej pravi med drugim:

»V imenu 150 milijonov prebivalstva USA in v imenu človekoljubnosti apeliram na vas, da ne prekinete pogajanj, ki bi mogla miroljubno, častno in konstruktivno urediti vsa višja vprašanja. Najprej ponavljam, da je treba ostati na poti razgovorov in da sila samo sebe obsoja. Ponavljam, da se tudi še po prav dolgih pogajanjih da doseči sporazum. Sila sama nikdar ne uredi nobenega vprašanja za bodočnost in tudi ne reši blaginje človeštva.

V brzojavki Roosevelt poudarja strahote vojne, ki bi mogle nastati v vseh državah in bi pomenile konec sedanjega socialnega sistema na svetu in nadaljuje:

»Ameriški narod računa z dejstvom, da se noben narod ne bi mogel ogniti posledicam svetovne katastrofe, ki bi jo povzročila vojna. Vsi spori se dajo urediti na miroljuben način.

Ves mirovni sistem na evropski celini in morda tudi drugod je v neposredni nevarnosti. Posledice nove vojne ni mogoče napovedati v vsej njihovi strahoti. Če se začne sovražnost, bodo milijoni in milijoni mož, žensk in otrok vseh držav ogroženi in na izrekljivo strašen način izročeni pogini. Gospodarski sistem vsake države bo omajen in bo propadel. Socialna struktura vseh bojujočih se držav se utegne popolnoma porušiti. Združene države niso prevzele s pogodbami nobene politične obveznosti in niti ne grozi vihar, toda bistveni elementi vseh delov Evrope tvorijo njeno civilizacijo. Največja želja ameriškega naroda je, da živi v miru. Toda v primeru splošne vojne bi prišla tudi USA v takšen položaj, ko se noben narod ne more ogniti posledicam vojne katastrofe. Tradicionalna politika USA je zmerom stremila za tem, da se vsi mednarodni spori miroljubno

kdorkoli mogel narode prepričati, da je za njegovo uspešno politiko vojna edino sredstvo.

Zato smo trdno prepričani, da bo Evropa prebolela brez hujših pretresljajev tudi današnjo krizo. Naj širše in glasne besede ter grožnje iz ust enega ali drugega nikogar ne premotijo. Take stvari se nekaterim zde morda potrebne za domače poslušalstvo, toda od besed do dejanj je večjih zelo daleč. Trdno verujemo v mir in smo prepričani, da ga bomo po teh nekoliko nervoznih dneh še dolgo uživali.

4. Češka vlada mora pustiti na prosto vse osebnosti nemške narodnosti, ki so bile prijete zaradi političnih prestopkov.

5. Nemška vlada predlaga, da se v krajih, ki jih bo naknadno označila, izvrši plebiscit najkasneje do 25. novembra. Korektore nove meje bi se izpeljale po rezultatu tega plebiscita ter naj bi jih izvedla nemško-češka ali pa mednarodna komisija. Plebiscit sam pa naj bi bil pod nadzorstvom mednarodne komisije. Pravico glasovanja naj imajo vse osebe, ki so na dan 28. oktobra 1918 živele v teh pokrajinah in stalno tam bivajo, ter osebe, ki so bile pred 27. oktobrom 1918 rojene v teh krajih. Nemčija in Češka morata pristati na to, da se glasovanje izvede v popolnem miru in svobodno ter bosta obe stranki v času glasovanja umaknili svoje čete iz krajev, kjer bo glasovanje in ki jih bodo naknadno natančneje označili. Nemška in

Vlada ČSR spomenico odklonila

Angleški tisk ji daje prav

Praga, 26. septembra. KTS. Češkoslovaška vlada, ki je bila danes izročena Londonu, našteva razlike med angleško-francoskim načrtom in spomenico kancelarja Hitlerja. Po francosko-angleškem načrtu se glede mnogih stvari postavlja načelo, da bo podrobnosti odstopitve ozemlja predpisala nevtralna mednarodna komisija. Hitler pa zahteva, da se vse izvede po njegovih navodilih in na podlagi podrobnosti, ki so naznačene na karti. Po francosko-angleškem predlogu ni bilo rečeno, da se morajo Čehi iz imenovanih pokrajin umakniti brez vsega. Hitler pa zahteva, da se morajo umakniti pred 1. oktobrom in tam pustiti vse svoje imetje. Na koncu note poudarja, da to, kar zahteva Hitler, dejansko ni rešitev sudetsko nemške, ga vprašanja, temveč je samo zahteva, da Nemčija z vojsko zasede vse strateško pomembne točke na češkoslovaški meji.

Češka vlada bosta sporazumno določili čas in trajanje glasovanja.

6. Nemčija predlaga nemško-češko komisijo, ki bo določila vse podrobnosti za izvedbo plebiscita.

V dostavku k točki 2) se pristavlja:

Izročitev izpraznjenih sudetsko-nemških pokrajin se mora izvesti brez uničevanja ali kvarjenja nepremičnega imetja ter prometnih ustanov. Za take ustanove se smatrajo tudi letališča ter vse radiotelegrafske naprave. Dalje ves gospodarski in prometni inventar, ki je v označenih pokrajinah. Zlasti pa železniški park, ki ga morajo Čehi izročiti neposredno nemškemu oblastem. Isto velja tudi za vse ustanove in naprave, ki služijo splošnim življenjskim potrebam, kakor plinarne, elektrarne itd. Končno se iz krajev, ki jih mora Češka odstopiti Nemčiji, ne smejo odpeljati življenjske potrebščine, razne premičnine, živina, surovine itd.

London, 26. septembra. (KTS) »Times« piše: Silno neverjetno je bilo, da bi češkoslovaška vlada pristala na nemške predloge, kakršni so, in zdaj res poročajo, da je CSR poslala odklonilen odgovor. Tukaj zdaj vlada splošno prepričanje, da bosta morali britanska in francoska vlada napraviti še en korak. Dali bosta vzajemno izjavo in pojasnili nemški vladi, da je vsaka ureditve, na katero ne bi pristali obe vladi, nemogoča. Obe vladi se bosta morali izjaviti tudi, po kakšni metodi naj se urede ta vprašanja in s kakšnimi sredstvi izvede njun vzajemni načrt. Takrat šele bodo njuna diplomatska sredstva izčrpana, to bi bila šele njuna zadnja beseda. Britanska vlada bo pa mogla to storiti šele tedaj, ko bo vedela, da stoji ves narod za njo in da parlament odobrava njen postopek. Toda poslednja odločitev o miru in vojni je odvisna od Nemčije — samo od Nemčije.

»Daily Telegraph« takole komentira sklep češkoslovaške vlade: Kaj se je zahtevalo od Češkoslovaške, ko so ji postavili zahtevo, da sprejme ali zavrne nemške predloge? Ta zahteva je bila diktat, ki ni kazal volje za pogajanja. Ta ultimati ni veljal samo češkoslovaški, temveč tudi obema zahodnima velesilama.

„Spomenica je zadnji nemški predlog odgovarja nemški tisk

Berlin, 26. septembra. DNB prinaša tole informacijo: Po pisanju angleških listov skušajo v CSR izkonstruirati nasprotje med berchtesgadenskim načrtom in godesbersko spomenico. Posebno poudarjajo, da spomenica ne daje nobenih poročev za nove češkoslovaške meje po ureditvi sudetskega vprašanja. V nemških političnih krogih pa izjavljajo, da Nemčija po ureditvi sudetskega vprašanja proti CSR in proti njenim novim mejam nima nobenih namer več. Toda od Nemčije se ne more zahtevati, da bi jamčila čsl. meje nasproti Poljski in Madžarski. Nemčija bi bila pripravljena jamčiti vsako novo mejo CSR skupaj s Poljsko in Madžarsko, če se vse manjšine izločijo iz okvira CSR. V Nemčiji mislijo, da je argument, da odstop sudetskih krajev ni možen, češ da bi CSR s tem izgubila svoje utrjene kraje, popolnoma postranskega pomena. Ne glede na to, da je samo del utrd češkoslovaške meje na sudetskih tleh, naglašajo v tukajšnjih krogih, da ima Češkoslovaška proste roke, da vsak čas lahko na svojih mejah zgradi novo utrjeno črto. Sicer gre pa po nemškem pojmovanju v sudetski zadevi za pravico.

Berlin, 26. sept. AA. DNB prinaša tole informacijo: Argumenti Prage streme za tem, da bi ovrgli, da je praška vlada že obljubila odstopiti sudetsko-nemške kraje. Isti krogi poudarjajo, da so ti nemški predlogi definitivni. Vprašanje vojne ali miru se bo zdaj odločilo v Pragi.

Angleški poslanik pri Hitlerju

Berlin, 26. sept. AA. Havas: V nemških poluradnih krogih trdijo, da je bil angleški poslanik v Berlinu Henderson o priliki svojega obiska večeraj v nemškem zunanjem ministrstvu sprejet pri ministru v. Ribbentropu.

Berlin, 16. sept. AA. Stefani: Ob priliki svojega večerajšnjega obiska v nemškem zunanjem ministrstvu se je angleški poslanik Henderson razgovarjal tudi s Hitlerjem.

Po zanesljivih poročilih večerajšnji obisk angleškega poslanika v Berlinu pri Ribbentropu ni bil v zvezi s češkoslovaškim odgovorom na nemški memorandum. Opazilo se je, da je nastalo po Hendersonovem obisku v nemškem zunanjem ministrstvu živahno gibanje. Mislijo, da pričakuje nemška vlada važnih poročil iz Londona.

V pričakovanju Hitlerjevega govora

Berlin, 26. sept. AA. (DNB) Vsi današnji berlinski jutranjiki prinašajo kot največjo senzacijo z velikimi črkami vest, da bo Führer nocoj ponovno govoril nemškemu narodu. (Govor prinesemo v naši drugi izdaji. — Op. ured.)

Po nočnih posvetovanjih med francoskimi in angleškimi državniki general Gamelin prispel v London

London, 26. sept. KTS: Ker traja konferenca angleških in francoskih državnikov že čeli dve uri, so polagoma začeli v Downing Street prihajati ostali angleški državniki. Zato mislijo, da bo takoj po končanih francosko-angleških posvetovanjih napovedana nova seja angleške vlade.

Ko sta francoska ministra dospela v avtomobilih na Downing Street, je bila tu zbrana velika množica. Del množice je zapel marsikje, nato so se pa z vseh strani razlegli vzkliki: Pomagajte Čehoslovaki! Med spontane manifestacije so se pomešali tudi vzkliki raznih ekstremnih elementov proti Chamberlainu. Policija je nastopila proti nekaterim skupinam. Nekaj ljudi je aretirala. Kmalu po odhodu Daladiera in Bonnetja v predsedstvo vlade je policija začela pred Whitehallom zbrano množico razganjati.

London, 16. sept. Ponoči 10 minut po polnoči so bili angleško-francoski razgovori prekinjeni, nakar se je začela seja angleške vlade, ki se je končala ob 0.35.

Posvetovanja angleških in francoskih državnikov se bodo po nadaljevala ob 10 dopoldne.

Daladier in Bonnet sta se sredi noči vrnila v palačo francoskega poslanstva. Na vprašanje časnika je Daladier izjavil, da je z dosedanjimi razgovori zadovoljen. Uradno poročilo pa ni bilo izdano.

Zelo verjetno je, da bosta Daladier in Bonnet ostala v Londonu še ves današnji dan.

Iz krogov francoskega poslanstva v Londonu smo izvedeli, da bo danes priletel v London načelnik glavnega francoskega generalnega štaba general Gamelin. Gamelin bo sodeloval v posvetitvi med Daladierom in Bonnetom in angleškimi državniki.

Daladier in Bonnet sta ob 12.23 zapustila Downing Street, general Gamelin pa je še nekaj časa ostal tam.

Francoska ministra sta ob 15.15 zapustila London in se odpeljala v Pariz. Daladier je odklonil vsako izjavo.

Pariz, 26. sept. AA. Havas: Letalo, s katerim se je Daladier vrnil iz Londona, je pristalo na letališču Le Bourget ob 16.37.

London, 26. sept. KTS. General Gamelin je prispel na letališče Croydon davi ob 9. Z njim se je pripeljal tudi stotnik Petitbon. General Gamelin in njegov pomočnik polkovnik Petitbon bosta šele drevi zapustila London.

S Croydon se je takoj odpeljal na francosko poslanstvo, kamor je prispel ob 9.30. Predsednik francoske vlade Daladier ga je takoj sprejel. Sestanek z britanskimi in francoskimi ministri, dolgačen za 10. uro, so odložili na pol 11. uro.

Chamberlain po slu poslal pismo Hitlerju

London, 26. sept. p. Po današnjih celodnevni posvetovanjih angleških in francoskih državnikov, katerim je prisostvoval tudi šef francoskega generalnega štaba general Gamelin, je bilo razširjeno poročilo francoske agencije Havas, v katerem pravi, da so francoski in angleški državniki sicer razpravljali pred-

vsem o diplomatski strani svojega delovanja, toda prisotnost šefa francoskega generalnega štaba je dala tem razgovorom poseben značaj. Francoski politični krogi smatrajo nemške zahteve, ki so bile danes objavljene tudi v nemških listih, za drakonične ter da ne morejo voditi do uspešnega zaključka pogajanj, ker so nesprejemljive. Na podlagi teh ugotovitev je bilo sklenjeno izvršiti zadnje demarše v Berlinu, da pristane na drugačno rešitev.

Zaradi tega je ministrski predsednik Chamberlain poslal z letalom v Berlin svojega najožjega sodelavca sira Horace Wilsona, ki je prinesel posebno pismo Chamberlaina, ki vsebuje skupni odgovor francoske in angleške vlade. Sir Horace Wilson je popoldne odletel iz Londona ter prispel popoldne v Berlin, kjer je ob 17 (ob 5 popoldne) v spremstvu angleškega poslanca v Berlinu Nevilla Hendersona oddal Chamberlainovo pismo v roke Hitlerju.

Uradno poročilo ob koncu posvetovanj

London, 26. sept. Ob 12.35 je izšlo tole sporočilo:

Francoski in britanski ministri so se danes dopoldne ponovno sestali. Na tem sestanku so se popolnoma sporazumeli v vseh vprašanih. General Gamelin, ki je bil povabljen za specialne konzultacije, je obiskal tudi predsednika vlade, nato pa ministra za koordinacijo nar. obrambe.

Anglija se pripravlja za obrambo

V skladiščih 35 milijonov protiplinskih mask
Posebne odredbe za Gibraltar

London, 26. sept. V vsej Angliji se nadaljuje organiziranje pasivne obrambe. V soboto popoldne in v nedeljo so prebivalstvo pozvali v kinih, med službo božjo in z vozniki, ki so jih postavili na mnogih mestih v Londonu, naj odide na določena mesta, kjer se vrše poskusi s plinskimi maskami. V skladiščih notranjega ministrstva je spravljeno 35 milijonov plinskih mask. Ta skladišča so v Londonu, Readingu, Bristolu, Cambridgeu, Nottinghamu, Manchesteru, Liverpoolu, Coventryju in Leedsu. V vseh večjih krajih so v parkih izkopali posebna zatočišča v obrambo pred letalskim bombardiranjem. Londonski župan Morrison je izdal na prebivalstvo proglas, naj se prostovoljno javi k delu za pasivno obrambo. Posebno se čuti potreba po gasilcih, šoferjih in ambulantnih avtomobilih.

V Londonu so danes opoldne odprli posebne urade za nabiranje prostovoljcev za suhozemno vojsko. Namen tega novačenja je, kakor poročajo, »da se pomaga tistim, ki bi radi dali svoje moči na razpolago suhozemni vojski«.

V skladu z ukrepi v britanskih matičnih vodah so oblastva izdala tudi za Gibraltar posebne ukrepe. Tako ne sme do nadaljnjega noben častnik, noben mornar in noben vojak zapustiti Gibraltarja. Tuji, živci v Gibraltarju (ok. 1000),

ČSR – v orožju enaka velesilam

Še preden je kriza Srednje Evrope prišla do sedanjega viška, je angleški publicist Jonathan Griffith objavil v zborniku »The Fortnightly« članek o vojni moči Čehoslovaške. Članek se poslužuje podatkov, ki jih je navajal angleški poslanik Winston Churchill v svojem govoru 14. marca t. l. v angleškem parlamentu. Ponatiskujemo najvažnejše odstavke iz tega članka, iz katerega se nam nudi slika oborožitvenega ravnotežja v Srednji Evropi:

»Ni dvoma, da ima Čehoslovaška dva- ali trikrat večjo vojsko kot Anglija in da je njen vojni potencial enak vojnemu potencialu kake velesile. Tvrda »škoda« zaposluje 40.000 delavcev v osmih tovarnah, ki so razmeščene po raznih krajih države. Poleg teh osmih glavnih tovarn je še osem tovarn, ki izdelujejo sestavne dele za aeroplane, pet tovarn za ulivanje topov, osem za izdelovanje pušk in strojnih pušk, sedem za tanke, pet za izdelovanje vojnih plinov in osem za izdelovanje protiplinskih mask. Čehoslovaška vojna industrija popolnoma krije vse domače potrebe, še več, mnogo materiala izdelava celo za izvoz. Na leto more iz svojih tovarn poslati do 1000 novih aeroplanov.

Tovarne za orožje sicer niso nacionalizirane, toda v mnogih ima država nad polovico delnic. Za nekatere tovarne se je država kot večinski delničar pravočasno pobrigala in jih iz obmejnih krajev prenesla v notranjost. Meje so, naravnost odlično utrjene.

Čehoslovaki so danes za obrambo svojih meja odlično pripravljeni in imajo v ta namen na razpolago najboljša in najbolj moderna sredstva. —

Tako Jonathan Griffith v omenjenem angleškem zborniku.

Češke utrdbe

Čehoslovaška je mobilizirala poldrug milijon mož. Velik del moštva bo zasedel utrjene postojanke, ki jih je država zadnjih 5 let zgradila. Češke obmejne utrdbe ne predstavljajo kakšnega strunjenega sistema, kakor na primer francoska Maginotova črta, ampak so le poedina oporiča, ki so blizu drugo poleg drugega in ki kažejo smer na znotraj proti notranjosti države. Prav na meji je le nekaj utrdb. Večidel so te obrambne naprave globlje v notranjosti. Največje utrdbe so proti Šleziji, kjer je ozemlje odprto in predstavlja že zgodovinsko vojaško pot v osrčje Češke. Zadnja leta so močno utrdili česko-moravsko sredogorje, ki zapira pot iz Češke v Moravsko. Seveda je ta obrambni pas imel velik strateški pomen, dokler se ni Avstrija priključila k Nemčiji. Sedaj njegova vrednost nima velike cene. Vojna industrija je bila že prej premeščena na Slovaško, in sicer v skrite doline pod Karpati. Tatransko pogorje se sploh smatra kot zadnja naravna trdnjava v skrajni tiski. Češki obrambni sistem trpi zaradi neugodne vojaško-zemljepisne lege cele države in zlasti na tem, da železniško omrežje še ni tako dobro zgrajeno, da bi bilo hitro premikanje čet z vzhoda proti zahodu omogočeno.

Pozdrav dr. Benešu iz Amerike

Praga, 26. sept. AA. ČTK: Iz Chicaga so poslali dr. Benešu tole brzojavko:

»Okoli 70.000 ameriških državljanov, zbranih danes v veličastnem stadionu v Chicagu, pošilja jo vam in ČSR izraze svojih simpatij in občudovanja. Vsi ameriški državljani čehoslovaškega porekla v Chicagu in drugih mestih vas bodo podpirali z vsemi svojimi silami.«

Pripravljenost ČSR, da se pogaja s Poljaki, je opogumila Madžare

Budimpešta, 26. sept. AA. (Havas) Vest, da je ČSR v načelu pristala na to, da prouči poljske zahteve, je zbudila v madžarski javnosti veliko pozornost. Madžarska ni doslej dopuščala nobene dvoma, kakšno stališče bo zavzela, če pride do vojne; pri tem je imela veliko podporo v poljskem stališču. Možnost prijateljskega sporazuma med Varšavo in Prago sil madžarske državne, da upoštevajo novi način ureditve problema madžarskih manjšin. Listi poudarjajo, da so gesto čehoslovaške vlade sprejeli v Varšavi s precejšnjo rezervno, in menijo, da bo Poljska zahtevala razna poročila. List »Regel« Usage piše: Vemo, da zmaga ne prinese zmerom nagle izpolnitve upov. Morda bo treba prej prestatiti še dolge diplomatske boje.

Prometne zveze Jugoslavije s ČSR prekinjene

Beograd, 26. sept. AA. Od danes se ukinje zasebni, brzojavni in telefonski promet s ČSR. Čehoslovaška poštna uprava je sporočila ministru za PTT, da od danes ne sprejema zasebnih brzojavk v dogovorjenih šifrah. Ker je ČSR prekinila vse potniški in blagovni promet iz vseh obmejnih krajev, je ravnanje jugoslovanskega železnice na Dunaju ukinito takoisto vse potniški in blagovni promet preko svojih obmejnih postaj v smeri proti ČSR. Pošiljke, ki so na potu, bodo zadržane in vrnjene pošiljalcem.

Glavni namen francosko-angleških posvetovanj

London, 26. sept. c. Francoski ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet sta prispela po nočni in dnevi konferenci s Chamberlainom in ostalimi angleškimi ministri z letalom v Pariz. Na londonski konferenci so sklenili, da 1. predvsem preprečijo Hitlerju, da bi zasedel čehoslovaško področje in je izval vojno.

2. Kako bosta Velika Britanija in Francija razporedili letalsko moštvo na bojne črte za primer, če bi spor le izbruhnil.

Zaradi apela, ki ga je poslal Roosevelt Hitlerju, so dobile evropske demokracije ogromno moralno zadoščenje.

Drobne vesti

Praga, 26. septembra. AA. ČTK. Obsedno stanje je razširjeno zdaj tudi na okraj Plana, ki je blizu Marjanskih Lazov.

Praga, 26. sept. AA. ČTK. Predsednik republike dr. Beneš je sprejel danes nova ministra: Slovaka Imriha Karvása in Matuna Černaka. — Nova ministra st aže prisegla.

Nedeljski nogomet

Naša nogometna reprezentanca je v nedeljo igrala v Varšavi in si izvojevala časten, neodločen rezultat. Štirikrat so pretresli mrežo Poljakov in ravno tolikokrat so Poljaki poslali usnje v naš gol. Rezultat 4:4 je tembolj časten za nas, ker so naši igrali na tujih tleh, kjer so imeli domači 35.000 svojih gledalcev.

V Ljubljani je vladalo največje zanimanje za srečanje med našim ligašem SK Ljubljano in SK Orientom iz Sušaka. Toda gostje so doživeli velik debakel, kajti domači so jih dobesedno pregazili ter jih odpravili s hazenskim rezultatom 8:0 (4:0).

V prvenstvu LNP so pa takole igrali:

Hermes : Svoboda 2:1 (2:0)

Fars : Jadran 5:2 (2:1)

Kranj : Kovinar 12:3 (4:1)

Železničar : Mura 5:1 (2:1)

Maribor : Slavija 0:0

ČSK : Rapid 1:1 (0:0).

Kolesarske dirke na Turjak. Pavle Premk — letošnji prvak matičnega kluba. V nedeljo, 25. t. m. je koles. sekc. ZSK Hermesa priredila klubsko prvenstveno dirko na progi Ljubljana—Turjak v dveh delih, t. j. v skupinski vožnji Ljubljana—Pijava gorica in v vožnji s posameznim startom Pijava gorica—Turjak. V prvem delu je Premk zmagal s časom 12 minut, v drugem tudi on v času 22 min. 21 sek. Kakor se vidi, je čas zmagovalca izredno dober, če računamo, da znaša celotna proga 22 km. Sedem sekund za njim v skupnem času se je plasiral Fr. Abulnar, za tem pa še ostali v manjših presledkih. Zelo visok tempo so dirkači vozili posebno v prvem delu, pri katerem se skupina nikakor ni mogla odtrgati in je do samega cilja ostala kompaktna.

Državljeni ČSR odhajajo iz Slovenije

Ljubljana, 26. septembra.

V današnjih dnevnikih je izšel poziv čehoslovaškega konzula inž. Minovskega, da se morajo odzvati domovinski dolžnosti vsi češki vojni obvezanci, ki žive v Sloveniji. Nocoj so se temu vabilu odzvali vsi Čehi, ki žive v Ljubljani in se zbrali na ljubljanskem glavnem kolodvoru.

Kljub temu, da ta odhod ni bil nikjer napovedan, se je na peronu zbrala ogromna množica ljubljancev, ki je bratom Čehom in Slovakom prirejala živahne ovacije. Na peronu se je zbralo predvsem veliko mladine pa tudi drugih ljudi, od katerih je vsak imel na prsih čehoslovaško zastavico. Ves čas, dokler je vlak stal na peronu, se navdušeno vzklikanje bratski čehoslovaški republiki, dr. Beneš, generalu Syrovemu in čehoslovaški vojski kar ni hotelo poleči. Občinstvo je s Čehi vred ponovno zapelo himno »Hej Slovane«. Ljudje so Čeha obsipali s cvetjem in med občinstvom so nekateri na glas jokali. Ko je začel vlak odhajati, se je dvignilo v poslednji pozdrav celo morje robcov in rok in poslednji »živio!« je zamrl še dolgo potem, ko je vlak, s katerim potujejo Čehi preko Bukarešte v svojo domovino, že zdavnaj izginil.

Vsa ogromna množica, ki je bila toliko, da je napolnila ves peron, se je nato v najlepšem miru razšla.

Osebnosti

Belgrad, 26. septembra. m. Na centralni carinski blagajni v Ljubljani je postavljen za višjega carinskega kontrolorja 6. skup. Franjo Lah, carinski inspektor iste skupine in upravnik carinarnice II. v Pagu.

Pri ravnateljstvu drž. železnice v Ljubljani so postavljeni v 6. skup.: za višjega kontrolorja na postaji glavni kolodvor Stefan Jarec, dosedanjí višji kontrolor v Novem mestu; za višjega kontrolorja na postaji Novo mesto Francšek Majer,

do sedaj na Jesenicah, oba po službeni potrebi; v 7. skup. je postavljen za višjega prometnika na postaji Slovenske Bistrice-mesto Anton Makoter, višji prometnik iste skupine na postaji St. Lovrenc na Dravskem polju.

Z redom sv. Save 4. stopnje je odlikovan Martin Poločnik, inspektor finančne kontrole v pokojju.

S kraljevim ukazom so prestavljeni naslednji meščansko-šolski učitelji: Edgar Vončina, meščansko-šolski učitelj v St. Vidu za upravitelja mešč. šole v Trzinu; Josip Novak, meščansko-šolski učitelj v Ormožu za upravitelja v Slovenske Konjice; Dora Novak, meščansko-šolska učiteljica v Ribnici za meščansko-šolsko učiteljico v St. Vid pri Ljubljani; Gorisček Josip iz Skofje Loke za upravitelja mešč. šole na Raketu.

Za meščansko-šolske učitelje so postavljeni: Alojzij Bizjak, bivši profesor, na I. drž. mešč. deško šolo v Mariboru; Josip Kos, honorarni učitelj na mešč. šolo v Črnomlju; Matija Trobec, bivši suplent, na mešč. šolo na Jesenice.

Upokojena je Cecilija Abramov, višja kontrolorka 6. skup. na pošti v Kamniku.

Belgrad, 26. sept. m. V Belgradu je dopotoval g. Blaž Poznič, banovinski založnik šolskih knjig ter je v tem svojstvu posredoval na merodajnih mestih.

Ustanovitelj dnevnika „Vreme“ umrl

Belgrad, 26. sept. m. V Belgradu je danes popoldne nenadoma umrl ustanovitelj tiskarne in časopisnega podjetja »Vreme«, senator Milutin Stefanović. Pokojni Stefanović se je rodil 23. junija 1883 kot sin stare patriarhalne družine Spasoj Stefanovića v Belgradu. Otroško dobo je preživel v Belgradu, kjer je obiskoval ljudsko in srednjo šolo, nato pa je šel nadaljevati študije v Nemčijo, Francijo in Anglijo. V teh državah je dobil vso potrebno izobrazbo ter je med drugim

obvladal vse zapadno-evropske jezike kakor malkod v državi.

Nadaljevanje študija so mu prekinile vojne; najprej balkanske leta 1912, nato pa svetovna vojna leta 1914, v kateri je do konca sodeloval kot rezervni častnik. Še za časa svojih študij je kot sin ene najbogatejših srbskih družin odšel kot četnik v Južno Srbijo, kjer je služil v odseku vojvode Vuka. Za hrabrost v vojni je poleg naših prejel še celo vrsto inozemskih odlikovanj. Po svetovni vojni je kljub temu, da je mogel živeti kot bogat človek mirno in brez skrbi, ustanovil tiskarno in časnikarsko podjetje »Vreme«, v katerega je vložil velik del svojega premoženja. Na tam polju je pokojni Stefanović razvil vse svoje velike sposobnosti za modernizacijo našega časopisja.

Pokojni Stefanović pa ni bil samo časnikar, temveč tudi politična oseba z izredno prefinjenim smislom in je mogel zbrati okoli sebe osebe, ki se drugače dostikrat niso strinjale med seboj. V tem pogledu je igral njegov eksotični vinograd v Smederevu, iz katerega je napravil pravi raj za sebe, svojo družino in prijatelje, zgodovinsko važno vlogo. Brez števila portretov in državnikov je bilo v njem po zaslugi izredne gostoljubnosti Stefanovičeve hiše. V njem se je rodilo veliko političnih načrtov.

Pokojni Stefanović je bil eden najmarkantnejših oseb v predvojni in povojni Belgradu; v pravnem pomenu gentleman in »arbitar elegantne« Belgrada. Stefanović je bil velik oboževatelj naravnih krasot Slovenije ter velik zagovornik Slovencev sploh ter iskren in vdan prijatelj našega narodnega voditelja g. dr. Korošca.

Bolgarski kralj pri knezu namesniku

Brdo nad Kranjem, 26. sept. AA. Bolgarski kralj Boris je prispel iz Nemčije danes ob 19 na Brdo h knezu namesniku Pavlu.

Veliko „hrvatsko vprašanje“

Tednik »Istina«, ki izhaja v Slavonskem Brodu, je v zadnji številki objavil pozornosti vreden uvodnik, v katerem govori o življenjski moči hrvatskega naroda v Slavoniji in Sremu in prihaja do zaključka, da je kolonizacija, to je napolnitev Slavonije in Srema s hrvatskim prebivalstvom, »veliko hrvatsko vprašanje«.

Najprej članek ugotavlja, da Hrvati v razmerju smrti in rojstev stoji relativno slabo, da so nekateri kraji sicer v tem oziru dosti močni, to so predvsem revni kraji Hercegovine, Like, Dalmacije, pasivni del Bosne in prenaseljeno Hrvatsko Zagorje in Hrvatsko Primorje, dočim kraji, kjer sicer cvete bogastvo in izobilje, leto za letom vztrajno izkazujejo več raket kot zibelk, predvsem rodovitni kraji Slavonije in Srema. »To so žalostna in pogubna dejstva, toda preko njih ni mogoče, ker iz davev in ključavljic strašno usodo temu narodu, ki je kljuboval težkotam stoletij, sedaj pa je začel propadati in se izgubljati. Ni dolgo tega, ko je neki javni delavec iz Zagreba v neki bogati sremski vasi začuden vprašal tamošnjega župnika, zakaj ne ustanovi društva za mladino, pa mu je ta odgovoril: »Ali mislite, da jaz tega že ne bi naredil? Toda s kom? Poglejte vrste kmečkih hiš! Lahko jih na-

štejete na desetine in desetine, v katerih ni niti enega otroka.« Pa to ni osamljen primer. V vzhodnem delu Slavonije in Srema se številno Hrvatov zmanjšuje. Ostajajo stari in starke brez potomcev in ko jih zmaga starostna onemoglost, se zahtekajo k drugim na oskrbo in jim zapuščajo svoje imetje. Toda redkokdaj so to domači ljudje. Prihajajo tuji in zasedajo kraje stoletnih hrvatskih ognjišč, kjer so se gredli rodovi, da končno zaradi grehov lastnih potomcev nebahjo biti hrvatska.«

»Istina« prihaša do zaključka, da se temu zlu more odpravi samo s kolonizacijo in v ta namen toplo priporoča drugo »Zemljac«, da bi se kolonizacija mogla izvesti brez špekulacij in brezvestnih posrednikov, ki so že marsikakemu revnemu Hrvatju iz Bosne ali Like vzeli veselje, da bi se naselili v sicer tako rodovitnem in bogatem Sremu. Vprašanje naše kolonizacije je danes bolj pereče kot kdajkoli prej, to je vprašanje, na katerem sloni bodočnost Slavonije in Srema. Vprašanje našega naravnega prirastka, ki je slab, nam daje slabe poglede v našo bodočnost — to je po svojem pomenu naše veliko »hrvatsko vprašanje« — tako zaključuje to razmišljanje v broski »Istina«.

Za kongres Kristusa Kralja

Važni sklepi

Mednarodni odbor za te kongrese je imel preteklo soboto in nedeljo tu v Ljubljani pod predsedstvom predsednikovega namestnika, luksemburškega kanonika Dr. Maeka, svojo sejo, na kateri je dokončno sklenil, da se ta kongres — VI. te vrste — vrši prihodnje leto v Ljubljani. Seveda če ne bo vojske; če pa bo vojska, potem čimprej po končani.

Odbor pa je sestavil tudi program kongresa. Svar osrednjega odbora je skrbeti za notranjo, duhovno, vsebinsko stran kongresa; dočim je vnanja izvršitev, okvir, delo krajevnega odbora.

Kongresi Krista-kralja se v tem ločijo od evharističnih, da so pri zadnjih glavna stvar pobožnosti in cerkvene slovesnosti, pri prvih pa je težišče v posvetovanih in sklepih. Vendar vnanja manifestacija tudi mora biti, da kongres tudi na zunanji vtisk napravi. Prvi trije dnevi kongresa bodo torej »študijski«, posvečeni temeljitemu proučevanju in posvetovanju, omejeni na ožji krog intelektualcev; zadnja dva dneva pa bosta »ljudska«, ko stopi na plan verno ljudstvo in manifestira za svojega Boga-kralja.

Reči smemo, da bo program jako lep; predmet razpravljanja kar najbolj praktičen, času primeren. Odbor želi, da bi kongres rodil kar največ prida in sadu za ves krščanski svet in za slovenski narod, v katerem se kongres vrši, posebej. Program bo v glavnih potezah objavljen v kratkem, da bo lahko vsak razmišljal in povedal, kako bi se dal kongres za poživljenje krščanstva in krščanskega življenja kar najbolj izrabiti.

Kdaj naj se kongres vrši? To mora biti le v takem času, ko so, kakor pri nas, tako tudi po drugih deželah šolske počitnice. Po dobrem predurku se je odbor izrekel za dneve pred Velikim šmarnom, tako da bo na ta veliki Marijin praznik slovesen zaključek, — ako tudi ljubljanski odbor na to pristane. To bi bilo tudi zelo primerno, saj je kongres postavljen pod varstvo Marijino.

Veliko vprašanje pri tem je finančno. Odbor se je o tem veliko posvetoval. Zelo praktične nasvete o tem je dal P. Bangha iz Budimpešte, kjer so imeli z evharističnim kongresom 10 milijonov pengov stroškov, kar je po našo 100 milijonov (!). Seveda sta tam veliko prispevala mesto in država, saj se je šlo za čast domovine. Stroški našega kongresa bodo seveda brez vse primere manjši, vendar za našo malo deželo precejšnji. Od inozemcev pri sedanjih strogih deviznih predpisih ne bo mogoče dobiti denarja.

drugače kakor na vstopnicah. Glavna stvar — je poudarjal P. Bangha — je, dobiti dobrega finančnika, ki ne bo znal zbranega denarja samo varno hraniti, marveč predvsem vire dohodkov poskati.

Slovenija in nje vernost, kolikor so jo mogli v par dneh opazovati, je na člane odbora napravila zelo ugoden vtisk. Tudi o tem so se pohvalno izražali, da je pri sedanjih razvrstitev po svetu Jugoslavija država, v kateri sedaj vlada verska prostost in se more kako versko gibanje nemoteno razvijati. Zato so napravili še dva važna sklepa:

1. Formalno se je sklenilo oziroma potrdilo, da bodi Ljubljana sedež in središče tega gibanja. Vsekakor je taka centrala čast za Ljubljano. Ko bi le imeli tudi dosti moči zanjo!...

2. Prvi predsednik mednarodnega odbora, škof Scheiwiler iz St. Galna, je mesca julija nepričakovano hitro umrl. Odbor torej nima glave. Zato je moral preudarjati, katerega škofa bi zdaj naprosil, da prevzame predsedstvo. Ksiadz Marlewski, »direktor« *katoliške akcije za celo Poljsko, je prinesel s seboj vest, da je kardinala Hlonda želja, naj bi prevzel predsedstvo mednarodnega odbora zdaj ljubljanski škof dr. Rožman. Odbor je to željo vzel na znanje in je sklenil,*

našega škofa res naprositi, da prevzame predsedstvo.

V nedeljo dopoldne se je odbor poklonil Prezviženemu na Gorici. Predložil mu je svoje načrte in sklepe glede kongresa ter ga zaprosil za predsednika. Prezvišeni je vse načrte odobrili, v kolikor bodo finančne moči dopuščale, in po kratkem premisleku sprejel tudi predsedstvo permanentnega mednarodnega odbora. Gospodje so odšli z Gorici z najboljšimi vtiski.

V nedeljo popoldne je odbor želel imeti skupno sejo vsaj z nekaterimi člani prihodnjega pripravljalnega odbora, da jim pove svoje želje. Le prepozno je odbor to željo izrazil, zato ni bilo več mogoče poiskati in povabiti vseh mož, katere bi bili želeli imeti med seboj. Vendar se je šest naših gospodov seje udeležilo. Potlačili pa smo tuje gospode, da bomo našim merodajnim možem že mi drugi sporočili njihove želje, in naj ne bodo kar nič v skrbeh, da bi pri nas takega dela ne zmogli, ker smo ga že — vajeni. Pokazali smo jim knjigo našega evharističnega kongresa, ki jih je prepričala, da v aranžiranju kongresov nismo zadnji.

Svar pripravljalnega odbora, katerega je gospod škof obljubil sestaviti, bo, da svojo nalogo reši tako, da bo naš domovini v čast. Tembolj, ker je ta važna mednarodna zadeva z našim predsednikom na čelu zdaj popolnoma — naša. Zdj imamo najlepšo priliko pokazati širokemu svetu, kaj znamo!

Delovodja je odgovoren za nesrečo na stavbi

Zanimiva obravnava pred mariborskim sodiščem zaradi smrtno ponesrečenega delavca

Maribor, 26. septembra.

Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bila danes zanimiva obravnava. Na zatožni klopi je sedel 47letni češkoslovaški državlján Hugon Hyckl, delovodja gradbene tvrdice Tönnies v Ljubljani. Zagovarjal se je po prestopu zoper občo varnost ljudi, ker se je pri stavbi, katero je on vodil, smrtno ponesrečil delavec Jurij Godec.

Podjetje Tönnies je lanske leto gradilo nov tovarniški objekt v tekstilni tovarni Doctor in drug pri Koroškem kolodvoru. Zaradi nove gradnje so podrli najprej staro skladišče. Podiranje je vodil delovodja Hugon Hyckl. Pod njegovim nadzorstvom so kopali delavci ob stenah stare stavbe dva 60 cm globoka jarka, da bi tako iz-

podkopali temelje zgradbe, ki so bili približno 2 metra globoko v zemlji. Vsi delavci so opazili nevarnost tega dela, ker betonske stene stare stavbe niso bile podprte s stebri ter tako zavrovane proti nepričakovanemu vdoru. Delavec Stefan Stepišnik je delovodjo izrecno opozoril na nevarnost, pa ga je Hyckl osorno zavrnil, češ kaj bo govoril, saj ni noben strokovnjak. Dne 4. novembra pa se je nenadoma odrušil del betonske stene ter je padel na delavce. Dočim so vsi delavci odskočili, je plaz prehitel delavca Jurija Godeca ter ga zasul. Ponesrečenca so sicer naglo izkopali, vendar je dobil smrtne poškodbe. Zmečkalo mu je nogo ter pretrgalo črevesje. V bolnišnici so ponesrečencu nogo odrezali ter ga operirali, vendar je čez nekaj dni umrl.

Obdolženi Hyckl Hugon je zanikal vsako krivdo. Zagovarjal se je, da je zapovedal delavcem, naj se odstranijo od kritičnega mesta, ko je videl, da nastopa nevarnost. Nesreče ni mogel predvideti, ker si pač nihče ni mislil, da se bo betonski zid razkral. Po pričah, ki jih je sodišče zaslišalo iz vrst takrat zaposlenih delavcev, pa je bilo razvidno, da Hyckl ni pri podiranju upošteval določb, ki jih tozadevno predpisuje zakon. Obsojen je bil na 3 mesece strogega zapora, pogojno na 2 leti, na plačilo pogrebnih stroškov ter na plačevanje rente otrokom pokojnega Godeca v iznosu 400 din na mesec.

Polnočni požar sredi Murske Sobot

Murska Sobota, 25. sept.

Včeraj zvečer je bilo v Murski Soboti nenavadno živahno. Na nedavno eplaniranem prostoru na trgu pred Delavskim domom se je utaboril cirkus »Medranec«, ki je imel zvečer začetno predstavo. Poleg tega so zdaj še veliki židovski prazniki, tako da je izredno mnogo ljudi bilo na ulicah tja do polnočne ure. Komaj se je metropola Slovenske Krajinje umirila in pogreznila v nočni sen, je spet spravlil vse mesto pokoncu klic o ognju. Gorela je vprav sredi mesta v Slovenski ulici.

Prvi so menda opazili požar ljudje iz cirkusa, ki so z glasnim vpitjem prebudili bližnje sode. Ogenj je izbruhnil v dvorišnem poslopju pri avtoizvoščku g. Rajhu. Manjše poslopje, v katerem najbrž še dalj časa ni nihče stanoval, je bilo v podstrešju založeno s slamo. Na notranji strani je na dozdaj še nepojasnen način nastal ogenj, ki se je seveda naglo razširil na vse poslopje. Velikanski plamen je zasijal v temno noč. Domači in sosedje so nekaj časa z vodo polivali ogenj, pa seveda niso mnogo opravili.

Kmalu so bili na mestu gasilci našega prostovoljnega gasilnega društva s svojo motoriko. K sreči je na dvorišču vodnjak, iz katerega je motorika pričela črpati vodo in oblivati gorečo streho. Slama, s katero je bilo založeno pod-

strešje, je gorela kot velika bakla, med pokanjem tramovja pa je padala opeka s strehe.

Gasilci so pod spretnim vodstvom g. Baca omejili požar, saj je bila velika nevarnost, da se vname strnjena vrst hiša v Slovenski ulici. Voda iz vodnjaka je bila kmalu izčrpana, zato so marali prepeljati motoriko k drugemu vodnjaku, da so končno udušili nevarni ogenj.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« *grenčice.*

Posledice konkurza Ilirske rudarske družbe na Prevaljah

Prevalje, 24. septembra.

Z ozirom na vsebino članka »Posledice konkurza Ilirske rudarske družbe na Prevaljah« *v št. 219 »Slovenec« *z dne 23. septembra 1938 nam g. dr. Dušan Senčar, notar na Prevaljah, pošilja:**

Ni res, da je bila proti notarju dr. Senčarju v Prevaljah uvedena kazenska preiskava v zvezi s konkurzom Ilirske rudarske družbe, res na je, da je bila uvedba kazenske preiskave na podlagi že izvršenih poizvedb od senata okrožnega sodišča v Mariboru odklonjena in da se vršijo zgolj poizvedbe naprej.

Iz Julijske krajine

Umrli je mož. Dne 26. avgusta je umrl v Budanjah Jožef Ferjančič v starosti 88 let. Poleg vzornega gospodarstva in skrbne krščanske vzgoje številnih otrok se je vse svoje življenje zanimal tudi za javne zadeve. Bil je dolgo vrsto let župan samostojne budaške občine v najhujši dobi liberalizma, med vojsko in še nekaj časa po vojski. Pod njegovim županovanjem se je zidala tu nova cerkev in nova šola, kar je tudi pokojnega nemala zasluga. Bil je med ustanovitelji »Hranilnice v Vipavi« *in »Vinarske zadruge ter poznejšega »Kmetijskega društva« *in dolgoletni odbornik obeh zadrug, ki sta v gospodarskem oziru toliko koristile prebivalstvu vipavske doline. Bil je tudi nad 10 let načelnik cestnega odbora in tudi v novi državi nekaj časa izredni čestni komisar za vipavski okraj, in to v splošno zadovoljnost bodisi bivših avstrijskih bodisi sedanjih italijanskih oblasti. Nesebičnemu, vzorno krščanskemu možu naj sveti večna luč; preostalem pa izrekamo najiskrenejše sožalje.**

Deveti snopč »Sejavec« *je pravkar izšel. Naroča se v Gorici pri upravi Via Don Bosco 28, v Ljubljani v Jugoslovanske knjigarni, v Mariboru pa v bukvarni av. Cirila. Vsebine: Branje za sedemnajsto, osemnajsto in devetnajsto nedeljo po binkošti, za angelsko nedeljo, za nedeljo sv. rožnega venca in za praznik posvečevanja cerkva. »Sejavec« *se blizu koncu dolge njive, v katero seje zdravo seme svetih nauk in lepih zgledov, iz katerih naj bi postala obilna žetev za česno in večno življenje. — Postrežemo lahko z vsemi enopiči, ki so dozdaj izšli, razen s prvim, ki je popolnoma razprodan, katerega ga bomo na koncu ponatili. Cena v Gorici 4 lire.**

Češkoslovaškim državljanom v Sloveniji

Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani poziva češkoslovaške državljane, ki se nahajajo na ozemlju dravske banavine, da se v smislu povelja o eplošni mobilizaciji takoj odpeljejo preko Rumunije najkrajšim potom v Češkoslovaško republiko.

Povelje o mobilizaciji se nanaša na rezerviste vseh vrst orožja — častnike, podčastnike in moštvo do 40 leta starosti, po 40. letu velja za specialno službo.

Nobene izjeme niso dovoljene. Transitna rumunska viza se lahko dobe v Ljubljani, Zagrebu oziroma v Beogradu.

Licitacija proge Črnomelj - Vrbovsko

Belgrad, 25. sept.

Kakor je bilo že javljeno, bo 12. licitacija te proge 12. ozir. 14. oktobra. Interesantno je pri tej licitaciji, da podjetniki pri svojih ponudbah niso vezani na nobeno uradno proračunsko vsoto, ki se v licitacijskem elaboratu ploeh ne navaja, ampak da nudijo lahko samostojne cene po lastnem preudarku. Kavcija znaša 5% one vsote, ki jo licitant za gradbo sam ponuja. Ker potemtakem odpada obveznost za ponudbo nižjih cen od uradnih, je upravičeno upanje, da bo zanimanje podjetnikov za to gradbo sedaj večje, kakor pri 1. licitaciji in da se bo mogla z delom kmalu začeti.

Naš korenjaški rod

Poljane nad Škofjo Loko, 25. sept.

Marija Tavčar, p. d. Vrbanaka je dopolnila 85 let in je najstarejša oseba v naši fari. Par let mlajši je Zabrndk z Gabrške gore, ki je pa še tako močan, da prinese vrečo moke iz mlina pol drugo uro daleč v hrib na svoj dom.

Z letina smo še dokaj zadovoljni. Iz nekaterih krajev smo brali poročila o suši, pri nas pa je bilo zelo mokro poletje. Počivala bodo pa letos sadne sušilnice in — zganjarski kotli.

Večeri se daljšajo in imeli boste več časa za branje. Vpišite se v knjižnico Prosv. društva in se izobražujte s knjigami, ki so vam na razpolago za malenkostno odškodnino.

Blagoslovitev novega zvona in mladinski dan v Oplotnici

Celje, 25. septembra.

Ob priliki lepe cerkvene slovesnosti, blagoslovitvi novega zvona v Čadramu je oplotniška mladina danes proslavila svoj mladinski dan. Okrog 3.000 ljudi se je zbralo dopoldne v Čadramu, kjer je domači g. župnik duhovnik svetnik Hohnjec ob 10 apravi slovesno sv. mašo. Po službi božji je arhidiakon iz Konjic g. Franc Tovornik blagoslovil novi zvon, nakar je krenil dolg sprevod oplotniške mladine, v katerem je bilo okrog 200 članov in članic Fantovskega odseka in Dekliškega krožka v krojih, na zborovališče pod vaško lipo v Oplotnici. G. Anton Oblohšek je vse pozdravil ter navdušeni množici prebral vdanostno brzojavko, poslano notranjemu ministru g. dr. Antonu Korošču, kar so poslušalci sprejeli z velikim navdušenjem. Spregovoril je g. rav. Jakob Richter iz Maribora. Njegov lep in pristrni govor o potrebi ljudske izobrazbe in katoliške vzgoje mladine je segel ljudstvu do srca.

Ob 3 popoldne je bil telovadni nastop Fantovskega odseka in Dekliškega krožka. Vse točke so bile izvajane brezhibno in vseskozi nagrajene z navdušenim priznavanjem od strani občinstva. Nastopila je tudi domača orodna telovadna vrsta, katero vodi z veliko požrtvovalnostjo načelnik brat Franc Celcer. Nastop je zaključil g. dr. Sešek iz Oplotnice z lepim zahvalnim govorom, nakar se je razvila priprosta, pristrčna domača zabava.

73 letni starček oropan in umorjen

Prevalje, 25. septembra.

Nismo vajeni v naših krajih čitati poročil o zločinih, ki bi se dogodili pri nas. Sedaj se je tudi pri nas dogodil strašen zločin, ki je pretresel vso okolico. Danes se je od jutranje sv. maše vračal okoli 9 proti domu 73letni preužitkar Koroš Peter p. d. Libnik. Ko je prišel v gozd ne daleč od Torčeve žage, ga je tam zločinec, ki si je bil poprej vrezal precej debelo leskovo palico, tako udaril po glavi, da se je starček onesvestil. Onesveščenega ga je nato vlekel od stee že milake v grmovje in ga še tam s kamnom parkrat udaril po glavi. Starčku je najbrž počila lobanja; okoli očes pa ima močne krvave podplutbe.

Kda je zločinec? Pastirji, ki so tam okoli pasli, so zagledali v grmovju nekaj kravega. Mislili so, da je kaka okrvavljena zver, zato so šli pogledat. Tu se jim je nudiel grozen prizor. V tistem hipu so pa tudi videli, da se je skozi grmovje plazil gololjav možiki, oblečen v rjavo obleko, ki je skočil na kolo, katero je imel skrito v grmovju, in se odpeljal proti Mežici.

Očitvidno je pokojni veljal za premožnega, vendar danes ni imel v listnici prav nobenega denarja, če mu ga ni zločinec oropal. Pokojnik je še prejšnji dan mislil prodati nekemu posestniku par volov. Najbrž je zločinec računal, da je Koroš vole že prodal.

Danes ob pol 11 dopoldne je prišla na lice mesta sodna komisija iz Prevalj, ki sta jo tvorila sodnik okrajnega sodišča g. dr. Češarek in zapisnikar g. Ferjančič.

Pokojnemu etaremu Libnikovemu očetu, ki je tako žalostno končal svojo življenjsko pot pod hudodelčev roko, naj sveti večna luč!

Prevalje, 26. septembra.

Kakor že poročamo, so se orožniki z vso vne-mo lotili zasledovanja. Takoj so zasumili, da bi utegnil biti morilec Silvester Kranje iz Žerjavov pri Crni. Brž so ga prišli in izvedli pri njem hišno preiskavo. Kranje je spočetka odločno tajil.

Kako je bil Koder prijet

Primskovo, 23. septembra.

Po vlamu v župnišče v Čatežu je prišel Kveder 21. septembra proti Primskovem, kjer je že menda poprej kradel na več krajih. Ka so šli otroci v šolo, jih je izpraševal, koliko je ljudi v župnišču in ali je župnik star. Potem je prišel v gostilno k Draksleru, naročil je žganja in vina, tudi drugim je ponujal pijačo.

Ko pride gospodar domu, tudi njega povabi h kozarcu vina. Ko ga je gostilničar vprašal, od kod prihaja in kam gre, pravi, da prihaja od St. Lovrenca in gre proti Litiji. V resnici je pa mislil gostilno in župnišče izropati.

Ko gospodar Drakler odide po opravkih, pride njegov sin Drakler Stanko od nekod. Koder ni vedel, da je Stanko domač sin, zdel se mu je pripraven, da bi mu dal informacije za izropanje in bi mu pomagal. Povabi ga h kozarcu vina. Ta uboga in se dela, kakor bi bil tuj človek, ki pa vendar pozna dobro premoženjske razmere. Pove mu, da pri Draksleru ni denarja in tudi v župnišču ne. Nato Koder pravi: V Čatežu se pa še dobi. Stanko se mu na videz vda, da mu bo pomagal.

Pri Draklerju Kodra na vse mogoče načine zadržujejo, obenem pa Stanko svojega mlajšega brata Antona pošlje s kolesom po orožnike v St. Vid, dva je dobil že na poti, pa sta mu naročila, naj gre še po komandirja. Medtem je pa Stanko epeljal Kodra iz domače hiše proti Čatežu in ga spravi v vasi Sevnjo v neko hišo. Koder mu je že izročil revolver in mu pokazal vlomilne priprave. Stanko ga še vedno zadržuje, da ne gresta naprej. Kam je Koder nameraval, se ne ve. Stanko Drakler je skrivaj poslal še po fanta Poglajena Viktorja, naj pride na pomoč.

Ko so se fantje s Kodrom, ki je bil že malo vinjen, pogovarjali, vstopijo orožniki v hišo, postavijo puške. Koder skoči, stegne roko po revolverju, Stanka Drakler ga pa prime za roke,

da ni mogel streljati. Če bi ne bil tega storil, bi bil gotovo kdo mrtev, ali pa še več. Nato je nastal borba in težko so človeško zverino zvezali in odpeljali.

Vsekakor ima glavno zaslugo, da je ta etrah Dolenjske na varnem, Drakler Stanko iz Gradiša na Primskovem.

Baje je bila razpisana nagrada za tistega, kdor ga dobi. Brez dvoma gre ta nagrada Draksleru, ki je bil v veliki nevarnosti.

Vlomi pri belem dnevu

Škocjan pri Mokronogu, 24. sept.

Kakor smo že pred kratkim poročali, so pri nas razni vlomi in tatvine skoro na dnevnem redu. Nadaljujejo se kar iz dneva v dan. Tako je bilo v sredo dne 21. t. m. pri belem dnevu vlamljeno pri užitarici Tereziji Rabzelj iz Zloganja in odnesena vsa obleka, posteljnina, par boljših čevljev, 160 din gotovine in še več raznega drugega blaga. Vee to je zanesel vlomilec na bližnji kozolec in zakopal v seno, a naslednjo noč odnesel dalje, kakor so kazali sledovi.

Takisto je bilo v isti vasi pri J. Tramietu tudi pri belem dnevu vlamljeno v stanovanje in ukradena vsa obleka, obleka, moška in ženska, nekaj čevljev in še več raznega drugega blaga v vrednosti skoro do dva tisoč dinarjev.

Da so ti rokovančar res predrzni, je razvidno iz tega, da pri belem dnevu vlamljajo v razna stanovanja ter odnašajo vse, kar jim pride pod roke. Dasiravno orožništvo zasleduje hudodelce, vendar vsakikrat srečno odnesejo svoje grešne pete. Upamo pa, če prav se znajo spretno ogibate možem poetave, da pridejo nekega lepega dne v roke pravice, da prejmejo plačilo, kakršno si pač zaslužijo za svoja grešna dejanja.

Pohorski pušcavnik napaden

Maribor, 26. septembra.

V razglednem stolpu na Pohorju stanuje že 12 let 72letni starček Matevž Dornik popolnoma sam kakor kak pušcavnik. Dobro ga poznajo pohorski turisti, ki mu dajejo jedila in denarja ter starček od tega živi. V nedeljo jutraj pa so našli planinci, ki so šli mimo pušcavnikove kolibice, vrata zaprta, iz notranjosti pa je prihajalo neko ječanje. Našli so Dornika težko poškodovanega. Nepoznani zlobnež je ga napadel ter mu je zadal težke poškodbe. Dornika so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima poškodovana rebra na desni strani in da je zaradi udarca oglušel.

Drobne novice

Koledar

Torek, 27. septembra: Kozma in Damijan, mučenca.

Sreda, 28. septembra: Venčeslav, kralj; Lioba (Ljuba), opatica.

Novi grobovi

† Ga. Marija Pintar, roj. Stanonik. V ljubljanski bolnišnici je umrla ga. Marija Pintar iz Lovskega Brda nad Škofjo Loko. Iz bolnišnice bodo njeno truplo prepeljali domov ter bo pokopano v sredo ob 9 dopoldne v Poljanah nad Škofjo Loko. Blagi rajniki naj sveti večna luč! Prizadetim svojcem pa izrekamo svoje sožalje.

† Industrijec F. Dolenc

Po dolgem trpljenju je v nedeljo na svojem gradu Predvor umrl znan slovenski industrijec g. Franc Dolenc. Pokojnik, ki se je s svojo nenavadno sposobnostjo in delavnostjo od preproste delavca povzpela do velikega industrijca in graščaka, je bil osebo moč dobrega srca. Rad je podpiral umetnike in znanje je, kako je skrbel za pokojnega Groharja. Večino Groharjevih del velike vrednosti je v njegovi lasti. Kupil je tudi druge umetnine za svojo zbirko. Velik mecen pa je bil zlasti Sokolu, kateremu je bil starosta in nenavadno velik podpornik. Bil je velik prijatelj lena, ki ga je v svojih revirjih gojil in negoval. Smrt ga je dohitela v starosti 69 let. Pokopali ga bodo danes ob 5 popoldne v Škofji Loki, kamor bodo njegovo truplo iz Predvora prepeljali danes ob polnoči jutraj. Naj počiva v miru! Svojcem naše sožalje!

Osebnosti

— Is sodne službe. Sodni pristav dr. Tone Dremelj, doma iz Malega Mlačeva, ki je bil v sodni paki v Mariboru in Ljubljani, je prevzel posle preiskovalnega sodnika na kazenskem oddelku X ljubljanskega okrožnega sodišča.

Dospelo je novo blago!
Oglejte si zalogo!

Teokarovič

Gradišče 4, naspr. Drame

— Bogoslovci ljubljanskega duhovskega seminarija pridejo v zavod v soboto, 8. oktobra pred 18. uro.

— Jablane cveto. Jabolčni cvet nam je prinesel prijatelj s posestva ge. Marije Pintar, Grenc št. 8. pri Škofji Loki. Tam je sedaj ena jablana v polnem cvetju, druga pa je že pred mesecem dni odcvetela in je njen sad sedaj že debel ko orch.

— Dobava otroške obleke. Kraljevska banska uprava razpisuje nabavo večje množine oblačilnega in perilnega blaga za božično obdarovanje siromašne ljudskošolske mladine. Predvsem se bo nabavilo za dečke »Saglat« hlače in oksford odnosno kotenina, ter za deklice barhend oziroma flanela za obleko in flanela za perilo. Za kakovost posameznih vrst blaga je priložiti vzorec v dolžini 1 m. Ponudbe, kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din z vzorci, ocenami in prodajnimi pogoji, je nasloviti na banovinski šolski odbor Ljubljana, Knafljeva ul. št. 9-11 soba št. 20 do 10. oktobra 1938.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otekoma jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odpravlja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovitost.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Lovci! Našega dragega prijatelja g. Fr. Dolenca bomo spremljali na poslednji poti danes ob 17. Zbirališče ob 16 na dvorišču restavracije pri Cvetu v Škofji Loki, po možnosti v lovski obleki.

— Enoletni učni tečaj za pisarniške moči pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 (prostor Dopsne trgovske šole), prične s poukom 1. oktobra. Šolnina mesečno 110 din. — Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi uradnimi urami v pisarni zavoda.

— Nova cesta v Halozah. Te dni se končuje prva cestna dela na cesti Brezovec—Turški vrh—Zavrč. Kredit je bil izplačan od ban. uprave iz bednostnega fonda cestnemu odboru v Ptuj na intervencijo g. Franca Preloza, in sicer 20.000 din. Cestna dela, ki se sedaj končujejo na tem delu nove ceste, je vodil delovodja g. Zamuda Ivana. Cesta je res krvavo potrebna in je želeli, da bi se nadaljevala, za kar je potreben nov kredit. Delo je zelo naporno, pa tudi nevarno za nekatere delavce, vendar so dovršili precejšen del nove ceste, kljub nagajivemu vremenu. Želimo nadaljevanja.

Najlepše žene sveta — bajno razkošje najnoviših modnih toalet — najslavnejši varijetatski in kabaretski umetniki — jazzorkestri — skratka film, ki je žel triumfe po vsem svetu!
JOAN BONNETT in Warner BAXTER
Pri tem filmu so razpisane krasne nagrade, ki bodo izrečene. Vse vstopnice so oštevilčene — ne vrzite jih proč! Darila: krasen plašč (parijski model), damska bluzna, klobuk in čevlji. Darila so razstavljena pri trdkah Lukie, Mela, Nosan, Peko

— Umor pri kuhanju. K poročilu o tem uboju, ki se je zgodil v Vukovskem dolu, omenjamo, da kraj ne spada niti v občino niti župnijo sv. Jakob, marveč v Jarenino. Nobeden izmed prizadetih ni od Sv. Jakoba. Toliko resnici na ljubo!

— Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2, vpisuje dnevno. Vsakdo, komur ni mogoče obiskovati ustnega pouka, si more pridobiti s poukom doma v Dopisni trgovski šoli potrebnega znanja in izobrazbe. Zato šolo vsem sloyem najtopleje priporočamo. Vse informacije in prospekte daje zavod interesentom brezplačno na razpolago.

— Epidemija gripe. Zanimivi poskusi se vrše v zamejstvu, kako bi se preprečilo širjenje te sitne in nevarne bolezni, ki se ponavlja vsako leto spomladi in jeseni. V raznih zavodih, večjih bankah, tovarnah, vojašnicah itd. se vrše profilaktični ukrepi: daje se kinin v majhnih količinah, redno in po dalj časa, pa se je izkazalo, da se v takih skupinah gripa ni pojavila, če pa se je na redko le pojavila, tedaj je bolezen tudi hitro in z lahkoto prešla.

— 3 motorji, 20 koles, kompletna spalnica, kompletna kuhinja, 2 šivalna stroja, 2 radio aparata, harmonika, foto aparat itd. itd., vsega skupaj 400 krasnih dobikov, je namenjenih 9. oktobra 1938 kupcem srečk I. zvezne efektivne loterije rejcev malih živali v Ljubljani, Karunova ulica 10.

— Vetrni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg (prostor Dopsne trgovske šole). Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi uradnimi urami v pisarni zavoda.

— Knjiga o lepem vedenju. Tretja zelo pomnožena in izpopolnjena izdaja, spisal Urbanus, 388 strani in stane broš. 50, vezana 64 dinarjev. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1932. Nova izdaja je prilagajena do podrobnosti novim razmeram našega duhovnega in materialnega življenja. Posveča veliko skrb obveznostim, ki jih ima sleherni človek do nove družbe. Naj navedemo samo nekaj najvažnejših poglavij iz te knjige, pa bomo videli, da je danes ta knjiga ena najpomembnejših na književnem trgu: Temeljna pravila medsebojnega obveščanja (pozdrav, podajanje roke, predstavljanje, nagovori); Vedenje pri mizi in pravila družabne konverzacije; Vedenje na cesti; vedenje v cerkvi, običaji pri rojstvu, birmi in sv. obhajilu; Zakon in poroka; Drugi žalostni in veseli dogodki; V gostilni in kavarni; Na potovanju, letovanju; V gledališču, kinu, na koncertu; Obiski — poseti, sprejemi; Posetnice, naznanila, vabila; Svečano kosilo (diner, banket); Gost v hiši; Večerne prireditve, ples, obleka; Avdiencia, poseti pri visokih dostojanstvenikih; Pravila pismenega obveščanja. — Knjigo vsem toplo priporočamo!

akupino so določene vaje iz ruske klasične literature Puškinove dobe, zlasti Puškina »Eugen Onegin« in Lermontova »Junak našega časa«. Za III. skupino pa Turgenjev. Enkratna vpisnina znaša 10 din in ukovina 20 din mesečno. Podrobnejše informacije: Ruski tečaj, Državna dvorazredna trgovska šola, Gregorčičeva ulica 29, I. nadstropje, uč. L, vsak torek, četrtek in petek od 7 do 9 zvečer.

1 Samarijanski (bolničarski) tečaj društva Rdečega križa se prične v prvi polovici meseca oktobra t. l. Zene, pa tudi moški, ki niso vojni obvezniki, v starosti od 18. do 40. leta, ki se hočejo posvetiti samarijanskemu delu Rdečega križa, se naj osebno zgledajo v pisarni Rdečega križa od 8 do 12 in od 15 do 17. Število udeležencev je omejeno.

KINO SLOGA telefon 27-80

Danes poslednjič odlični detektivski film
Petra
Lorre-ja Dr. Motto - Rumena maska

1 Društvo prijateljev Slovenskih gor v Ljubljani objavlja, da se izlet s posebnim vlakom dne 2. oktobra na »Pleško gostuvalnjec« v Ljutomer preloži na nedoločen čas.

1 Francoske tečaje spet odprva za odrasle s 1. oktobrom 1938 francoski institut. Pouk bo v Ljubljani na moškem učiteljskem, Resljeva cesta. Vpis od 26. novembra naprej pri slugi zgoraj omenjenega učiteljskega g. A. Dolencu. Mesečna ukovina je 20 din. Tečaji trajajo 7 mesecev. Nadaljnji podatki so razvidni iz razglasa na uradni deski v veži moškega učiteljskega. Interesente vabimo na pravočasen vpis.

1 Kitarski solistični večer bo v ponedeljek, dne 3. t. m., v mali Filharmonični dvorani. Znani

Tombola v Kranju

Dva avtomobila - dve mot. kolesi

Vrednost vseh dobikov nad 200.000 Din

Kupite tablice v predprodaji po Din 5,-; na dan tombole stane tablica Din 6,-
Polovična voznina na železnici z nedeljskimi povratnimi listki.

Ljubljana

1 Novo ljubljansko semenišče. Ze pred nekaj tedni je stavbno podjetje Mavrič začelo na starem pokopališču pri Sv. Krištofu kopati temelje za novo ljubljansko semenišče. Stavba, ki so jo zdaj začeli graditi, pa je šele prva etapa vsega posloja, ki je v načrtu. Zaradi nepričakovanih težav pa je bilo treba temelje precej poglobiti in obenem deloma spremeniti prvotni načrt. Sedanja stavba, ki bo osrednja v celotnem prostoru, je zdaj dograjena do plošče nad kletjo, torej do začetka prtiličja. Če bo vreme ugodno, pričakujejo, da bo ta del zgradbe še letos do 1. decembra pod streho. Preden pa bo dograjeno vse semenišče tako, kakor je v načrtu, pa bo trajalo nekaj let.

1 Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani vabi svoje člane, da se priklase za izlet v Belgrad. Vožnja z brzovlakom stane samo 100 din. Odhod iz Ljubljane 14. oktobra t. l., vrnemo pa se v ponedeljek 17. oktobra. Prijave se sprejemajo do 30. t. m. vsak dan od 4—6 popoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Ne zamudite ugodne prilike za obisk obrtne razstave v Belgradu.

1 Za božično obdarovanje otrok. Mestno po-glavarstvo obvešča stranke, da bo sprejemalo prilgase za božično obdarovanje revnih otrok ustno v mladinskem oddelku soc. pol. urada, Krekov trg 10, prtiličje, in sicer od 29. septembra 1938 do 20. oktobra 1938 nepreklčno med uradnimi urami.

1 Tvrška Mayer se že seli. Nova palača tvrške I. C. Mayer na Marijinem trgu je zdaj tudi v notranjosti že urejena in nekatere stranke so se že vselile v nova stanovanja. Tudi tvrška sama, ki je imela do zdaj svoje prostore v mestni Kresiji, je začela svoje blago že v soboto po-

solist, g. Stanko Prek, si je izbral za svoj prvi nastop v koncertni dvorani izredno zanimiv spored, s katerim mu bo dana prilika pokazati svo tehniko, s katero obvlada svoj instrument. Kitara ima veliko prijateljev in bo za vsakega brez dvoma zanimivo, v koliko je ona sposobna tudi za koncertni oder. Predprodaja vstopnic od 20 din navzdol v knjigarni Glasbene matice.

1 V kinu Slogi ure predstav spremenjene! Cenjeno občinstvo opozarjamo, da se začno od jutri dalje predstave v našem kinu ob delavnih točno ob 18., 19. in 21. uri, ob nedeljah pa kot do sedaj ob 15., 17., 19. in 21. uri. Sprememba predstav ob delavnih je bila izvršena v korist občinstva zlasti sedaj ob zimskem času, pri čemer smo se ozirali zlasti na vlakovne in avto-busne zveze s Kamnikom in drugo ljubljansko okolico.

1 Z motorja je padla. Delavka Demšar Jožefa je včeraj sedla na motorno kolo in se mislila zapeljati na Homec. Med potjo pa se ji je zgodila nesreča. Padla je z vozila in si precej poškodovala nogo. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico.

1 Najdena usnjata torba. Na Krekovem trgu, pri vходу v Strelško ulico je bila najdena usnjata torba, ki jo je očitno izgubil neki duhovnik, kajti v njej je talar. Lastnik naj pride ponjo na reševalno postajo na Krekovem trgu.

1 S policije. Včeraj je policija prejela dva nevarna dolgoprstneža, 36 letnega Delača Ivana iz Grada pri Črnomlju, in 31 letnega brezposelnega delavca Franceta Zagarja. Prvi je dne 17. t. m. prišel v neko gostilno in nekemu ukradel uro, katero je potem zastavil natakari, ker ni imel denarja, da bi plačal, kar je zapil, drugega pa so prijeli, ker je prav včeraj ukradel iz nekega hleva nekaj kosov moške obleke. Oba bosta izročena sodišču, kjer bosta za svoje prestopke pre-jela primerno plačilo.

1 Združenje mesarjev in klobasičarjev v Ljubljani obvešča cenj. občinstvo, da bodo od 1. oktobra t. l. do 1. maja 1939 mesnice in stojnice ob nedeljah in praznikih zaprte, ob sobotah bodo pa zato odprte do 19 ure. Vsakdo naj se blagovoli preskrbeti z mesom pravočasno na dan pred nedeljo in praznikom.

1 Kuharski in šivalni tečaji. Ker je v gospodinjstvih in šivalnih tečajih še nekaj praznih mest, se sprejemajo tudi hčerke neželjenčarjev. Cena nizka. Prijave v pisarni železničarske menze (bivši ljubljanski dvor), Pražakova 19.

1 Izumitelj zločivega dežnika g. Lujko Pograjec stanuje na Tyrševi (Dunajski) cesti 37-III. To smo naprošeni objaviti, ker ga ljudje iščejo še v Gradišču.

Gledališče

Drama. (Začetek ob 20.) Torek, 27. septembra: Zene na Niskavurju. Premiera. Premierski abonma. — Sreda, 28. septembra: Car Fjodor. Red Sreda. — Četrtek, 29. septembra: Veriga. Red Četrtek.

Sestanki

Šmarogorsko okrožje ZFO ima drevi ob 8 v samostanski dvorani v Šiški svojo redno sejo. Udeležba strogo obvezna. — Tajnik.

Dekliški krožek Ljubljana-mesto ima drevi točno ob 8 redni sestanek v Vzajemni zavarovalnici. Vabljeni tudi nove članice!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Mar-jin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4; mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Danes nepreklčno sadnjikrat!

Nelson Eddy **ROSALIE**
v veeletilmu
KINO MATICA Ne zamudite!

Maribor

m Privatna slikarska šola profesorja Jiraka prične 1 oktobra z rednim poukom. Informacije in vpis v šolo Gospojna 7/III.

m Podaljšanje gledališkega abonmaja. Z ozirom na izrednost sedanjega položaja se prvotno določeni rok za abonma podaljša še za nekaj dni.

m Prvi nastop VI. Skrbniška. Po treh letih iz Škoplja vrnivši se igralec in režiser g. VI. Skrbnišek nastopi prvič že pri otvoritveni predstavi »Kar hočete« v vlogi Malvodja.

m Mariborski državni upokojenci se združijo z ljubljanskimi. V nedeljo je bil v Narodnem domu izredni občni zbor Društva državnih in samoupravnih upokojencev, na katerem je večina članstva sprejela predlog, da se mariborsko društvo fuzinira z ljubljanskim, tako da bo za naprej v Sloveniji enotna organizacija državnih in samoupravnih upokojencev.

m SSK Maraton je priredil s svojo tekoatletsko sekcijo v nedeljo popoldne izlet v St. Lenart v Sl. gor., kjer so tekoatletski — rokoborci in boksači — imeli v dvorani Narodnega doma propagandni nastop. Zanimanje med domačim občinstvom je bilo za ta nastop zelo veliko ter so gledalci docela napolnili prostrano dvorano. Nastop je povsem dosegel svoj namen — oživiti zanimanje za tekoatletski šport med podeželskim prebivalstvom.

m Razsvetljava na Kralja Petra trgu. Na omenjenem trgu so začeli postavljati kandelabre za električno razsvetljavo. Postavili bodo 4 kandelabre, ki so bili poprej na Glavnem trgu, pa so predelani ter bo nosil vsak po 2 žarnici. Elek-trika se bo dovajala h kandelabrom po podzemeljem kablju.

m Ljudski oder. Za igro »Zakleti grad« je danes ob pol 8 obvezna vaja za vse članstva. Vsi in točno!

m 400 letnica župnije Sv. Rupert v Sl. gor. Preteklo nedeljo, dne 25. t. m., so pri Sv. Rupertu v Sl. gor. obhajali 400 letnico tamonjše župnijske cerkve. Pred 400 leti so ptujski prosti zgradili pri Sv. Rupertu župno cerkev ter ustanovili samostojno župnijo. Proslava se je izvršila z veliko slovesnostjo ob krasni udeležbi ljudstva. Vae Sv. Rupert je bila v zastavah in mlajih, s hribov so grmeli topi. Cerkevno slovesnost je vodil ptujski prost Greif, ki je imel slovesno pridigo in sv. mašo. Asistirali so dekan Gomilek, župnika Letonja in Potočnik. Slavnosti so se udeležili župnik Sinko iz Sv. Lenarta v Sl. gor., veliko tevilu duhovščine, okrajni glavar dr. Siška, načelnik okr. čestnega odbora Franjo Zebot in drugi domači odličniki.

m Premestitev. Prof. Karel Kožuh je z realne gimnazije v Mariboru dodeljen mariborski klasični gimnaziji.

m Nujno obveščamo vse člane Slomškove družbe, da smo bili primorani slavnostno zborovanje, določeno na nedeljo, dne 2. oktobra, preložiti zaradi nepredvidenih ovir na nedoločen čas. Najbrž bo dne 26. novembra na obletnico Slomškovega rojstva dne 27. novembra, o čemer bomo vse pravočasno obvestili.

m Umrla je v Mlinski ulici 21 soproga upokojenega železničarja 69 letna Marija Terglec. Naj počiva v miru!

m Opozorilo vinogradnikom. Vinogradi v Slov. gorah in menda povsod drugod kažejo zelo lepo. Grozdje je zdravo in nastavek obilen. Toda grozdje je še zeleno in še nima mnogo sladkorja. Kljub temu pa kažejo ponekod že začeti s trgatvijo. Strokovnjaki letos resno odsvetujejo zgodnjo trgatve, ker vina, ki bo vsebovala malo sladkorja, ne bo mogoče prodati, dočim bo vinski mošt, ki bo imel dovolj sladkorja, dosegel lepo ceno. Vinogradnike pozivajo, da odlože trgatve vsaj do 10. ali 15. oktobra. Vreme je lepo in bi bila velika škoda, ako bi vinogradniki pakvarili letošnjo letino s prezgodnjo trgatvijo. V vinski trgovini bo letos veliko povpraševanje po dobrih vinih, dočim rano pobrane kislice nihče ne bo mogel prodati.

m Izredno zanimanje vlada v Mariboru za razstavo fotografske umetnosti v veliki Unionski dvorani. V nedeljo je bilo ves dan na razstavi polno obiskovalcev. Razstava pa tudi zasluži to pozornost, saj ne bo mogoče v Mariboru v do-glednem času zopet nekaj takega prirediti. Raz-etavo so si ogledali v nedeljo tudi nekateri foto-grafski strokovnjaki iz Zagreba in inozemstva ter so bili polni hvale. Zlasti jih je presenetila tehnična oprema razstave, ki je izvršena po načrtu inž. arh. Vičiča. Razstava bo odprta do 3. oktobra.

Celje

c Kino »Union«. Danes »Indijski nagrobni spomeniki«.

c Jutri, v sredo, bo v Domu v Samostanski ulici izredno važen sestanek za vse člane Fantovskega odseka. Začetek točno ob 8 zvečer. Udeležba strogo obvezna. Na programu je zanimivo predavanje o obrambi proti plinskim napadom.

c Na trgu Kralja Aleksandra je v nedeljo zaspala v Gospodu 85 letna zasebnica Marjeta Rostok. Pogreb drage pokojnice bo danes ob 4 popoldne na mestno pokopališče. Naj v miru počiva, svojcem izrekamo naše iskreno sožalje!

c Starešinstvo in podporni člane Fantovskega odseka vabimo, da se udeležijo jutri, v sredo ob 8 zvečer rednega sestanka, ki bo v Domu v Samostanski ulici. Na programu je zanimivo predavanje o obrambi proti plinskim napadom. Vabljeni!

c Smrtna nesreča. Pred dnevi smo poročali, da se je v Ojstriški vasi pri St. Juriju ob Taboru ponesrečil 30 letni posestniški sin Zupančič Karel. Pozno zvečer, ko se je peljal s kolesom v St. Jurij, je treščil s svojim kolesom v nekega drugega kolesarja in si pri padcu prebil lobanjo. Nezvestnega so pripeljali v celjsko bolnišnico, kjer je pa v nedeljo ob 9 zvečer podlegel poškodbam. Naj v miru počiva, svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

c Avtobusni izlet v Gorico—Trst je preložen na 15. in 16. oktobra.

c Celjski oktet priredi v soboto 1. oktobra ob 8 zvečer v dvorani Ljudske posojilnice koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi. Predprodaja vstopnic v Slomškovi tiskovni za-drugi.

Polzvedovanja

Denarnica z nekaj denarja je bila najdena pred kavarno »Evropot« in se dobi pri Habicht Jože Domobrnska c. 21 (od 1.—2. ure).

Noč brez spanja Solže in kletve - Legionarji korakajo - Pravljica in resničnost

PRAGA NE MORE SPATI

Ze nekaj dni je na Vaclavskem trgu kot bi strašilo. Zaradi nevarnosti letalskih napadov so na višji ukaz ukinali vse svetlobne reklame. Pisana podoba, ki so jo na tisoče električnih luči pričarale vsak večer na Vaclavskem trgu, je izginila. Na nebu se skoraj zoper ukaz blešči zvezde v tej nepozabni noči, ki se je prvokrat vdala ukazu vlade. A čeprav je že pozno v noč, so ceste in praški bulvarji nabito polni. Pozne večerne časopisne izdaje so prinesle prve odkrite resnične vesti. Mali, hrabri češki narod je pod pritiskom silnega bremena.

Nemo, kot okameneli stoje ljudje in zro predse. Nihče noče pogledati sosedu v oči; sram jih je. Ni jih sram zase, niso postali malo-dušni, obdržali so svoj mir in svoje živce. A sramujejo se zaradi svojih zaveznikov, ki so jim odrekli pomoč. Solže, polzijo po bradatih licah; že od ranih let niso poznali več te mehke. Ženske vidijo prvokrat, da so njih moške omajani, da ne vedo, kaj bi, da pa molče stiskajo pesti.

Kdo bi v taki noči spal? Nihče ne najde poti za domov, cesta jih priklepa nase, Vaclavski trg, srce prestolnice, je en sam zbor ljudskih množic.

PRAVLJICA, VERA IN RESNOST

Sprevod tisočev in tisočev se razvije proti Hradšinu, mimo kinematografskih palač in velikanskih kavnar na Vaclavskem trgu. A v palači Alfa sedi 1200 ljudi, ki je razprodana kot zmeraj in strmijo kvišku na platno. Sanjavo lepa, čudovito lahka pravljica o Sneguljici, ki jo je priredil »čarovnik« Walt Disney, jih je očarala. V njih srcih molči žalost za njih državo, njih oči in občutki pa jih zavajajo v deželo neresničnosti in zdaj pa zdaj se zalotijo pri tem, kako od vžičenosti vzklíknejo. Potem se previdno in sramežljivo ozro krog sebe, pa se pomirijo, videč, da so tudi njih sosedje veselih, smejočih se obrazov. Pobegniti v deželo pravljice, ko je življenje tako strašno realno — kakšna tolažba! Le zdaj, ko hudobna čarovnica grozi ubogi Sneguljici s smrtjo, se skrijejo

sarca gledalcev in vsakdo iznova začuti skelečo bolečino v skrbi za domovino. Nenadoma se zasveti luč, odmor prekine sladki sen pozabljenja. In že vsakdo drži časopis v rokah, obrzi so mrki in krčeviti, že jih je zgrabila resničnost...

Zraven pa je druga ljudska množica, ki je zbrana po cerkvah. Ljudje so prišli, globoko pretreseni in se zatekajo k Bogu, ko so se odvrnili ljudje. Mnogo se jih je povrnilo v vero iz mladih let. Vse cerkve so odprte. Kleče prosijo Boga, da bi jim prihranil najhujše ponižanje, ki so jim ga naložili prijatelji... Mogoče pa je kaka razrešitev, še kaka sprememba mogoča?

Pred trdnjavo stojijo tisoči, ki so prišli tjakaj in srkajo vase besede moza, ki govori z balkona. To je srednjeveški, tršat mož v uniformi. Le nejasno ga je videti v drhtečem odsvitu zvezd, a vsakdo pozna široki obraz, čigar poteze so ljudstvu znane s tisočev slik. Vsakdo vidi pred seboj črno obvezo, ki je prevezana čez votlo očesno duplino. Vsi vedo, da je general Sirovy izgubil oko v hrabrem boju. Poziva jih, naj zaupajo. Vsi mu vzklíknejo: »Živel general Sirovy! Živela naša armada!« Tako zaorijo vzkliki in se usipajo z ust do ust... Kdor ni v sprevodu, pa stoji ob strani, pa gleda skozi okno. Vse bedi in čaka, ali se bo mogoče še zgodil kak čudež...

Ves sprevod zavre v odjekih lepe češke himne. Sprevod se vrača v mesto. Narodne pesmi se oglašajo druga za drugo, slehera je bolj občutena, bolj strastno zapeta. V tej noči ni spanca.

Indijski pesnik za Češkoslovaško

Praga, 24. septembra. Poleg drugih brzojavnih izrazov simpatij za češkoslovaško republiko, ki zadnje dneve prihajajo na novega vladnega predsednika iz vseh strani sveta, je poslal poseben brzojavni izraz simpatije svetovno znani indijski pesnik Rabindranat Tagore.

Koča na najvišjem vrhu Montblanca so blagoslovili

Pred nekaj tedni bi bila morala biti blagoslovljena koča Vallot na 4500 m visokem vrhu Montblanca. Francoski minister Jean Zay, ki bi bil moral prisostvovati blagoslovitvi, se je moral zaradi viharja že na poti navzgor vrniti kočo blagoslovil, ni došel do nje.

Nedavno je skušal blagosloviti kočo duhovnik kolegijske sv. Jožefa iz Lilla, ki se je z 11 dijakov v snegu in nevihti odpravil na pot. Vodil jih je najboljši vodnik iz St. Gervaisa. Po dolgih, utrudljivih urah so dospeli na vrh. Nato je duhovnik v višini 4562 m daroval sveto mašo in blagoslovil kočo.

Hrabri duhovnik iz Lilla je s svojo hribo-lasko izurjenostjo ravnal le v duhu tradicije duhovništva. Saj je bil prvi hribozalec, ki ga je leta 1892 mogel profesor Vallot v koči pozdraviti, vprav msgr. Achille Ratti, sedanji 81 letni papež Pij XI.

Odstopivši češkoslovaški ministrski predsednik Hodža

Zunanji češkoslovaški minister Krofta

Vsa Praga mirno, a napeto pričakuje nadaljnjih dogodkov.

Čangkajšek

Angleški časnikar Edgar Snow je v angleškem listu »Foreign Affairs« objavil portret kitajskega državnika, kjer pravi med drugim:

Nedosegljivi mojster

Današnja Kitajska ima precej častnikov, ki so boljši strategji in precej civilistov, ki so bolj izvežbani državniki: toda Čangkajšek je nedosegljivi mojster v političnem manevru. V drugih državah bi najbrž ne pomenil dosti; a na Kitajskem je on zastopnik te dobe in tega ljudstva. Čangkajšek je tako rekoč najvišji vrh neizmerno velike, a jako rahle peščene piramide. Dano mu je, da že vnaprej o pravem času začuti, kam se bo velikanska teža pod njim nagnila, tako da ne pade z vrha, ampak se zmeraj obdrži v ravnotežju. Nikoli ne nčenja novih potov, nikoli ni na čelu prednjih straž in nikdar ni zadaj. Šele takrat napravi kak odločilen korak, ko je politično manevrsko pozorišče zadaj za njim popolnoma zaprto. Tako se mu zmeraj posreči ta svoj uspeh, da ga zdaj podpirajo kitajski komunisti in hkrati tudi kitajski nacionalisti.

Nasprotja v njegovem značaju

so hkrati nasprotja Kitajske. Kot goreč nacionalist ima to smolo, da vlada Kitajski vprav v času, ko je Kitajska izgubila več zemlje kot sploh kdaj v zgodovini. Osebnost je sovražnik nepoštenega pridobivanja bogastva, za kar je dal kar na debelo postreliti ljudi, celo visoke uradnike — in vendar se je s svojo ženitvijo in politiko najtesneje zvezel s Sungi in Kungi. Te dve družini sta si v poslednjih desetih letih po političnih in trgovskih zvezah nagrabili velikansko premoženje. Čangkajšek se zmeraj poudarja, da je kitajski revolucionar, pa je vendar uničil na tisoče kitajskih revolucionarjev. Komunistom pravi, da so banditi, kar ga pa ne moti, da se z banditi prav na debelo okorišča in si v vsej svoji politiki in vojskovanju izposoja od njih. Čeprav je pristaš budističnega čiščenja rajnih prednikov, se vneema za krščansko sveto Pismo, in ima metodizem velik vpliv nanj. Ko je bil v najhujši stiski — tako je sam povedal — je prosil kristjanskega Boga pomoči, in »moja moč se je podvojila«.

Zena in sin

Prav poseben je vpliv, ki ga izvaja gospa Meiling, rojena Sung, njegova žena, na najmočnejšega človeka Kitajske. Ona je večkrat, poleg svojega soproga, najbolj odločilna osebnost na Kitajskem. Vzgojena v Ameriki, ji je inozemstvo jako natančno znano. To spoznanje in pa njene skrbno varovane inozemske zveze so mnogo pripomogle k temu, da je Čangkajšek postal prvi človek na Kitajskem. Ona je v najširšem pomenu besede njegov tolmač, in on se popolnoma zanese na njeno sodbo. Ker ji je znano, kakšnega pomena je v Ameriki in Angliji »dobro časopisje«, ki o Čangkajšku v teh državah pohvalno piše, skoraj vse tozadevne vesti sama daje v te liste. Pri vsej tej velikanski zaposlenosti seveda ni imela gospa Čangkajškova časa, da bi rodila otroke, in je že zdaj, ko ji je 40 let, kakor mlado dekle. Ona je torej mameča sinu svojega moža, Čangkuoju, ki izhaja iz prejšnjega zakona. Čangkajšek se je bil namreč že s 15. leti prvokrat oženil. Do tiste dobe, ko se je njegov oče spet združil s komunisti, je Čangkuo živl v Moskvi, od koder je zdaj pa zdaj svojega očeta kot »protirevolucionarja« krepko zafrkaval. Zdaj

Državne finance

na Kitajskem so izključno v rokah najožjih družinskih udov. Sedanji finančni minister, gospod Kung, je poročec s starejšo sestro Čangkajškove žene. Po svoji sestri Meiling pa tudi gospa Kung močno vpliva na svojega svaka Čangkajška. Njeno področje so finance, kupčije in dragulji. Družina si je po večini po gospej Knug nagrabila takšno neznansko bogastvo. Družina Čang-Sung-Kung pa bi ne bila polnoštevilna, ne da bi omenili gospoda T. V. Sunga. Ta je brat gospe Kung in gospe Meiling Čangkajškove. Solal se je na harvardski univerzi v Ameriki, postal je veletrgovec, finančni minister in predsednik »Kitajske banke«. On je dober zastopnik modernega kitajskega meščanstva in je napreden, nacionalen, kapitalističen, demokratičen in liberalen. T. V. Sung je pač najmožnejši reorganizator Kitajske.

En sam član družine pa se je zmeraj branil, da bi se na kakršenkoli način okoristil z vlado Čangkajška. To je vdova nesmrtnega revolucionarja Sunjatsena, gospa

Cingling Sun,

rojena Sung. (To je torej tretja izmed slavnih sester: gospa Meiling Čangkajšek, gospa Kung in gospa Sun; zraven je še brat T. V. Sung, veliki finančnik.) Pred podobo rajnega moža Sunjatsena mora tudi močniti Čangkajšek po enkrat na teden pripogniti koleno. To je po predpisu. Tudi gospa Sun je tako inteligentna kot vsa družina, vendar pa ni tako bogata. Kot edina socialna revolucionarka v družini, skrbno varuje oporoko svojega moža. Kitajska mladina jo goreče obožuje, saj je izvrstna pisateljica in žena neizprosne hrabrosti in nepodkupljive poštenosti.

Družine

imajo zaradi svojih politično-finančnih oblastnih kombinacij takšen vpogled v kitajsko denarstvo, da je samo njim znano, koliko zlata, srebra in drugih dragocenosti je iz Kitajske splavalo v Anglijo in Ameriko. Bržkone morejo le te družine razpolagati z vsem tem. V njih rokah je, da morejo kitajsko valuto popolnoma uničiti, če bi jih kdo skušal vreti z oblasti. Njih zveze z inozemskimi bankami in vladami so tako tesne, da bi njih politična močnost nemara obstojala tudi še potem, če bi nanoslo, da bi Čangkajšek izgubil svojo vojaško oblast.

Anekdota

Bunsen, ki je sodeloval pri iznajdbi spektralne analize, je bil v družbi večkrat jako raztresen. Nekoč mu je njegova sosedka pri mizi omenila, da ji je hudo, ker nima nič otrok, nakar je Bunsen izustil čudno vprašanje: »Ali jih je vaša mati kaj imela?« Po »suplem molku« svoje sosedke opozorjen, je učenjak brz spoznal, da nekaj ni prav, in je dodal: »No, saj bi bilo mogoče, da ste to po materi podedovali, da nimate nič otrok!«

Eyston je s svojim »Bliskom« (na sliki) popravil svetovni rekord Angleža Cobba v avtomobilskih tekmah na 575,167 km na uro.

Tajfun je besnel nad Tokiem in ubil 150 ljudi. Nedavno je zatekla mesto Tokio strahovita nezgoda po tajfunu. Večidel mesta je pod vodo in 150 ljudi je mrtvih. Slika je posneta takoj po neurju.

Odlični uspehi jugoslovanskih plavalcev v Trstu

Trst, 25. IX. 1938.

Današnje nadaljevanje plavalnega dvoboja med jugoslovansko in italijansko reprezentanco je s številnimi zmagami naših plavalcev dokazalo pravo vrednost in višino plavalnega športa pri nas. Plavalci kakor Žižek, Cerer, Defilipis, Marčeto, Ciganovič, Balla bi lahko uspešno tekmovali z najboljšimi plavalci sveta. Kakor pri sobotnem tekmovalju, tako je bila tudi danes v ospredju nadmož fenomenalna plavalca Žižka, člana dubrovniškega kluba »Jugac«. Brez vsake sentimentalnosti in klubske zavisti mora vsak prijatelj plavalnega športa priznati, da je Žižek največji plavalni talent, kar jih imamo. Zaradi svoje skromnosti, hladnokrvnosti in borbenosti je nad vse priljubljen pri svojih klubskih tovariših kakor tudi med ostalimi našimi plavalci.

Za zaključek letošnje plavalne sezone so nas naši plavalci prijetno presenetili. Nastop v Trstu je bil kronan s osmimi rekordi, ki nas postavljajo v elito vrsto v plavalnem športu. Bravo Žižek in tovariši! Le tako naprej!

Rezultati tekmovalja drugega dne:

400 m prosto: nastopilo je 7 tekmovalcev. Favorit Žižek je z izredno borbenostjo dosegel že pri 200 metrih 15 m naskoka. Izredno njegovo vztrajnost nam pokaže v pravi luči čas drugih pri 200 m (2:29.2), dočim je Žižek prvih 200 m preplaval v času 2:27.3! Izredna borba se je razvila med Lucianijem in Defilipisom, katero je mladi »Viktorija« odločil za sebe. Plavalec Balla od Vojvodine se je v času 5:16.3 uvrstil med najboljše plavalce Jugoslavije.

Rezultati: 1. Žižek (Jug) 4:56.5. 2. Defilipis (Vikt.) 5:07.4. 3. Luciani (It.) 5:13.3. 4. Balla (Voj.) 5:16.3. 5. Strucelj (Vikt.) 5:16.5. 6. Scipica (It.) 5:16.6. 7. Balla (Jug) 5:17.2.

100 m hrbtno. Startali so trije izenačeni pla-

valci, kar je dalo izredno ostro borbo, tako da je bila ta točka najbolj razburljiva v celem tekmovalju. Stari rutiner »Cigo« je odločil borbo v svojo korist:

1. Ciganovič (D.) 1:13.5. 2. Angeli (It.) 1:14.3. 3. Inž. Marčeto (Vikt.) 1:15.6.

Po tej točki so sledili skoki. Po sobotnih obveznih skokih je vodil naš Zihler pred Picastrom (It.). Pribovškom in Keržanom in je razliko pri poljubnih skokih še povečal, vrstni red je pa ostal isti:

1. Zihler (It.) 128.6 točke. 2. Picastro (It.) 106.8 točke. 3. Pribovšek (It.) 101.81 točke. 4. Keržan (It.) 93.16 točke.

Pri skokih s stolpa pa smo doživeli nemalo presenečenje. Di Bissi (Italija) je potisnil Brankota na drugo mesto. Sicer poznamo sposobnosti našega Zihlerja, toda v objektivnost italijanskih sodnikov za skoke pa malce dvomimo! Kajti razlika pet stotink točke jasno dokazuje, da jim je šlo za mesto in ne za rezultat.

1. Di Bissi (It.) 112.09 točke. 2. Zihler (It.) 112.04 točke. 3. Keržan (It.) 89.08 točke!

Marčeto, Cerar in Štakulo so v naslednji točki postavili nov državni rekord na 3×100 m mešano. Vmesni časi posameznikov (Marčeto 1:15.1, Cerar 1:16.2 in Štakulo 1:06.4) dokazujejo, da so bili plavalci utrujeni in smo trdno prepričani, da nov rekord 3:38.6 (prejšnji 3:39.4) ni prava slika naših odličnih plavalcev. Dokaz za to je lanskoletni nastop proti Češki v Dubrovniku. Štafeta Ciganovič, Wilfan, Cerar je dosegla za dve sukundi boljši čas od evropskega rekorda.

Zadnja točka plavalnega dvoboja je še enkrat dokazala velik napredek naših plavalcev. Ne samo prva, temveč tudi druga štafeta Jugoslavije je premagala italijansko štafeto.

1. Jugoslov. A. Žižek, Mini, Potočnjak, Defilipis v času 9:29.9 (Žižek 2:20.2, Mini 2:26.4,

Potočnjak 2:21.7 in Defilipis 2:22.7). Čas Žižka je za 1 sekundo boljši od Wilfanovega rekorda. Čas cele štafete je za 10 sekund boljši od jugoslov. rekorda.

2. Jugoslov. B. Balla, Curtini, Strucelj, Baica 9:49.9.

3. Italija v postavi Vittori, Morgan, Pilepic in Scipica 9:57.4.

Water-polo — Jug. komb. : Italija 4:3

Sodniku g. Patuzziu so se javila moštva v sledeči postavi »Jug.« Mihovilovič, Giovanelli (oba člana Jadrana), Hojan, Samardič, Tašovič, Ciganovič in Staudinger; Italija: De Angelo, Bulgarelli, Valle, Mariani, Raspini, Gaggiolo in Agnio.

Tekma se je vršila v znamenju ostre borbe. Italijani so se na vsak način hoteli rehabilitirati in poravnati sobotni poraz. V njihovi igri jih je podpiral Dunajčan g. Patuzzi, ki ni znal ali ni hotel kaznovati ostre napade itd. plavalcev. Posebna žrtve je bil »Cigo«, kateremu so na vse načine onemogočili sleherno akcijo. Na te napade so naši igralci upravičeno reagirali, vendar je rutina znane Jugovega moštva, podprta z edinstveno igro Mihoviloviča in Giovanellija, zmagala. Proti strelom malega, toda krepkega Tošoviča so bili italijanski plavalci brez moči; le veliki sreči je pripisati, da so od neštetihih naših strelav zadeli svoj cilj le štiri. Skartirali so Tosovič tri in Samardič enega.

S tem bi bil oficijelni del tekmovalja zaključen. Plavalci so dosegli ogromen uspeh ne samo v rezultatih, temveč tudi moralno. Kjerkoli so se pojavili naši fantje v modrih trenirkah z drž. grbom, povsod so uživali izredne simpatije tržaškega občinstva. Je pa malo ljudi v Trstu, ki ne bi poznali Kamničana Cerarja in Brankota. Tema dvema se je pridružilo letos še mnogo drugih, toda ime Žižek je bilo v Trstu najbolj popularno. Pred letom nepoznan, se je danes uvrstil med najboljše plavalce v Evropi.

Toliko o plavalcih, občinstvu in rezultatih. Zakaj se ni dvoboj vršil v znamenju srečanja med obema reprezentancama, je baje vzrok nesreča dveh italijanskih plavalcev. Ne bomo se spuščali v zakulisne tajnosti. Dejstvo je, da smo uspeli stodoletno; nastop odličnih, kopica rekordov, ki bodo želi priznanje tudi v mednarodnem športnem svetu.

O. S.

Motoristom

Priprave za veliko nacionalno moto-dirko na Grad so v polnem teku. Propozicije objavimo jutri. Lepo jesensko vreme bo nedvomno omogočilo, da bodo motoristi s to prireditvijo lahko zaključili veličastno in pomembno letošnjo moto-sezono, potem ko se s pregledom bilanc naknadno vrnejo v klube na interno in organizatorično delo. Po pripravih sodeč, bo letošnja počistitev Sevnikovega spomina razmeroma isli dogodek, kakor so bile zadnjič velike moto-dirke Prvega hrvatskega motokluba z mednarodnimi dirkači v Zagrebu.

Moto Hermes vabi zlasti svoje zunanje člane,

predvsem Celjane, ki imajo tega dne na poti v Ljubljano ocenjevalno vožnjo, da v častnem številu zastopajo zunanjo sekcijo moto Hermes. — Moto Hermes.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Seja Moto-Hermesa se vrši danes točno ob 8 v običajnih prostorih. Na dnevnem redu je poročilo o pripravah za motodirko na Grad. Vabim gg. odbornike, da se polnoštevilno in točno te seje udeleže. — Načelnik.

Prostovoljna gasilska četa v Stari Loki javlja tužno vest, da je umrl njen ustanovni in častni član ter dolgoletni načelnik društva, dobitnik gasilstva, gospod

Franc Dolenc st.

veleindustrijalec

Velikega dobrotnika spremimo na njegovi zadnji poti ter ga ohranimo v hvaležnem in trajnem spominu.

Gasilska četa Stara Loka.

Umrli nam je draga mama in sestra, gospa

Marija Grom

posestnica na Vrhniki

Drago pokojnico bomo spremili na pokopališče sv. Pavla na Vrhniki v sredo, 28. septembra.

Vrhnika, Ljubljana, Postojna, Murska Sobota.

Jože in Janez, sinova;

Jože, Janez, inž. Valentin, bratje; Franciška, sestra, in ostalo sorodstvo.

Končl Ahačič:

Bumček in Bunkica

Vladko in Metka sta spala poleg Bumčka in sta se tudi kmalu zbudila. »Hoj! Hoj! Beli sneg že pokriva dol in breg! Vstani Bumček! Na sani! Z nama Bumček naj drči!«

Kakor bi trenil sta stala otroka vrh klanca s svojimi sanmi. Za njima pa se je veselo kobacal Bumček. Vladko in Metka sta sedla in za seboj pustila toliko prostora, da je lahko pričepnil še Bumček. Zzzz—zzzz!

Kar kadiš se je okrog trojice. Zdj ovinek na levo, zdj ovinek na desno! Naenkrat:

Skok! Jarek! In že lete sanke naprej — a brez Bumčka. Skotalil se je z njih in zdrčal po trati ob cesti daleč navzdol, dokler ni obtičal za drenovim grmom v mehkem snegu. »Še pravkar sem bil tako vesel, a zdaj sem od smrčka do pete ves bel. Tega pa res nisem pričakoval, da se za grmom bom takle pobral!«

Umrli nam je naša predraga, zlata mati, gospa

Marija Pintar roj. Stanonik

previdena s svetimi zakramenti za umirajoče. Prepeljali jo bomo iz bolnišnice domov na Lovsko Brdo.

Pogreb bo v sredo ob devetih na farno pokopališče v Poljanah nad Škofjo Loko. Lovsko Brdo, St. Vid, Ravni, Sv. Kunigunda, dne 26. septembra 1938.

Zalujoče družine Pintar, dr. Justin, Miklavčič.

Zahvala

Vsem, ki so nam stali ob strani ob boleznih in smrti najine preljube mamice, gospe

Marije Maistrove

vдове generala

In vsem, ki so karokoli počastili njen spomin, se najlepše zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo gg. primariju dr. Lavriču in docentu dr. Cholewi iz Ljubljane ter vsem ostalim gg. zdravnikom, ki so pokojnico oskrbovali, častitim sestram splošne bolnišnice in sanatorija Leonišča v Ljubljani, ki so jo požrtvovalno negovale, častitemu očetu Romanu in g. dr. Kotniku za obiske in za podelitev tolažil svete vere.

Zahvaljujemo se onim, ki so najino pokojno mamico počastili ob prevozu iz Ljubljane. Obenem izrekamo zahvalo prevz. knezoškofu lavantinskemu g. dr. Tomažiču, ki je izvolil poslati stolnega prošta dr. Vraberja, da opravi pogrebne obrede. Zahvaljujemo se banu dravske banovine g. dr. Natlačenju, ki je blagovolil pooblastiti okrajnega načelnika dr. Šiško, da ga na pogrebu zastopa, zahvaljujemo se županu mesta Maribora g. dr. Juvanu in vsem predstavnikom ostalih oblastev in uradov za počastitev spomina predrage pokojnice, zahvaljujemo se govornicam in govornikom za lepe poslovilne besede ob odprtem grobu, zahvaljujemo se vsem zastopnikom ženskih in narodnih društev in organizacij iz Maribora in Ljubljane ter vsem šolam za udeležbo pri pogrebu in za cvetje, s katerim so obsuli krsto rajnice. Slednjič se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in ki so v težki uri pomagali in nam lajšali našo žalost.

Maribor - Ljubljana, dne 26. septembra 1938.

Hrvoj, Borut, sinova, Minka Mankočeva, teta, ter vse ostalo sorodstvo.

Ise von Stach: 3

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

»Gospod, ne jemljemo vsega pravila pod prasego, pripomni prestrašeno Benjamin, toda mojster se smeji njegovi resnosti in nadaljuje:

»Postavi se na pot pri milinu, kjer žene Karel gosi domov! Daj si tam nagagati od lanske gosi in ematraj to za »evangeljsko« pridigo!«

Molčala sva in v svojem srcu sodila, da je mizar gotovo dober človek, ki se hoče zveličati po veri svojih očetov, da pa ima krivoverce in novotarje za manj dobre kakor rimski papež sam.

Kjer se spremene cesti v vrtove in njive, stoji njegova majhna hiša, cveto pred okni rdeče penuške, zori za plotom precejšno žitno polje. Takrat so mu seveda penuške odvedele, polje kaže strnišče in tudi ljubke hčerke, ki je bila nekoč kraj njegove hiše, ni več.

»Hudo, če je zgubil on hčer, jaz pa sina!« pravi sočutno prior.

»To je res hudo,« prikima jezno Giorgio in pripoveduje dalje:

»Margareta je stala na pragu, ko smo se bližali hiši. Zasenčila si je z roko oči in je pač že dolgo gledala po očetu, katerega prihod bi jo bil moral vendar razveseliti, toda prav nasprotno: trpka, prevzeta poteza se je raztegnila od obrvi do ust, ki se je mlademu dekliskemu obrazu malo podala. Zdelo se mi je, da je povzročilo najino spremstvo njeno nejevoljo. Tudi besede, ki sta si jih spregovorila oče in hči v pozdrav, so kazale dvojno mnenje o duhovskem obisku v hiši.

»Margareta,« mojster ostro nagovori, »sprejmi naša brata prijazno in poskrbi zanju, ker sta naša vera!«

Je treba li takega svarila? Margareta je pordečila in njen odgovor mi je ugajal.

»Oče,« pravi ponosno, »naša gosa sta! Nič jima ne sme manjkati.«

S tem je govorila čisto resnico. Dolgo nisva

dobila tako čedne in priprave sobe: postelji belo pogrnjeni, tla lepo osnažena, stene ne brez tolažečega krasu križanega Zveličarja in sv. Elizabete, kako obiskuje jetnike. — Vedeti morate, da imajo Nemci od Lutrovega novotarjenja navado, da obešajo v sobah lastne slike, ki so čisto prav malo spodbudne, namesto ljubih svetlih podob, ki nas spominjajo, naj pobožno in pošteno živimo.

Ko nas je zbral večer okrog mize in je pri nesla Margareta kadeče se sklode, je stopil v sobo tretji gost, ki ga je smatral oče kot člana družine. Zapazil sem, da je delala kakor z nama. Ko je stopil k nji s katoliškim pozdravom »Hvaljen Jezus,« mu je sicer odgovorila, kakor se spodobi. »Na vekomaj,« pri tem pa kazala mrzel in odbijajoč obraz. Mislim sem si, da je to njena narava, da se tako vede nasproti moškim in ne drugič, da si ima v hiši dovolj očetovskega varstva za veliko lepoto in ji torej ne bi bilo treba vihati nosu.

Novi tovariš pri mizi je bil tudi mizar kakor mojster in eden od malo katoliških rokodelcev, ki so zaradi poštenega dela še dobro izhajali v Lutrovem mestu. Kdo bi torej zameril našemu gostitelju, da je želel omogočiti hčer s tako vrednim možem, ki je tudi vroče in stanovito snubil. To smo videli iz več vpljudnosti, ki jih je povedal Margareti med večerjo, ker je upal, da bo z nespremenjeno prijaznostjo premagal njen ponos. Oče je rekel vmes marsikatero cikajočo besedo, iz česar smo morali spoznati, da je Margareta že trikrat z vso pravilnostjo odklonila snubca, ki je pa še vedno nekaj upal, ker je njegovo srce zvesto. Mojster se je zanašal na minljivo leto, ki bodo s pojemajočo lepoto zlomila dekljičjo kljubovalnost, preden bo prepozno. Margareta je imela že 24 let, ko bi bila lahko že mati nekaj sinov in hčera. Končno je kazal oče nejevoljo čisto odkrito vpricho mladih ljudi in naju, da sva imela tudi midva pravico vmešati se v zadevo s kako besedo. Tako se je obrnil Benjamin in govoril, moram priznati, tudi meni iz srca:

»Ali ste se zaobljubili, devica Margareta, da hočete Bogu v čast opustiti zakonsko zvezo s pobožnim mladeničem svojega mesta?«

Tedaj se je zasmejala, da sem pobledel, in

rekla: »Bog je ustvaril moža in ženo za zakon; kako bi mogla jaz s svojo voljo nasprotovati?«

Gospod, to je bilo lutrsko: smeh in odgovor. Napeta žila na mojstrovem čelu je napovedovala bližajočo se nevihto, ki bi bila tudi gotovo izbruhnila nad Margareto, da ni mladi mož — Luka po imenu — zasukal pogovor drugam.

Da bi odvrnil Luka mojstrove misli od dekleta, je naju vprašal, če sva prišla po navadi najinega reda v Wittenberg pridigovat. Odgovoril sem mu, da ima Benjamin nenavaden dar, da pravoverno razlaga besede iz svetega pisma, ki govore o zadošenju človeka pred Bogom; kljub mladosti zna v ta namen že z velikim poudarkom prav navajati dela očetov. Zato se čuti od Boga poklicanega, da deluje v deželi, kjer sta nevednost in napačno popolnoma zatemnili tolažečo luč cerkvene znanosti. Benjamin je prikal in potrdil s tem moje dobro zasnovo razlago, Luka se pa ni mogel držati nasmeška, ko je odgovoril: »Brata, da se vama le ne zgodi tako, kakor se je zgodilo v tem mestu nekoč nekaterim velikim svetnikom, in dobita za poslušalce prej ribe, ptice ali kamenje kakor wittenberške prebivalce ali celo študente. Odkar ve tu vsak čestni pobalin, da razume več in bolje sveto pismo kakor vsi učenjaki, doktorji in magistri, se ne ubija nihče rad s podrobno razlago čemerne glave. Če že nečije poslušati lastnih propovednikov, ki niso, kakor pravijo, za pitčico bolj učeni o božjih stvarih kakor oni sami — zato jih moramo smatrati samo za oskrbnike nekaterih cerkvenih zadev — kaj bodo hoteli šele o vama vedeti, ki nosita vso papeško hinavščino na jeziku! Da ne more namerke zaradi Boga nihče sveto živeti, to verujejo vsak čas tako trdno in zvesto kakor mi katoliki v presveti zakrament.«

Zdaj je bila na vrsti Margareta, da jo polije jezna rdečica.

»Lutrski kristjani lahko vrše dobra dela prav tako kakor katoliki,« odvrne Luku in nič manj nama, plačila si pa s tem ne morejo pridobiti, ker so že brez vsake zasluge pravični in blaženi. Če delajo dobro, se to godi, ker tudi kralj ne more drugič, kakor da deli od svojega bogastva.«

»Mi prihajaš li z lutrskim gnojem do moje mize, deklina?« zagrmí oče in udari s pestjo. Potolaji ga zopet Luka, ko pravi: »Pusti, oče! Če nas hočejo z gobcem osramotiti, šepa vendar dejanje tako počasi zadaj, da bi tekli lahko hkratu tudi Turki. Brata,« se obrne k nama, »prihranila si pridiganje za boljše čase in se spomnita drugih del ljubezni, ki jih ukazujejo Bog in vsa red! Če hočeta v Wittenbergu zdraviti rane, opravičati jetnike in odpustiti grehe, so vama pustili lutroveci kljub svojemu evangeliju toliko dela, da se ne vrmeta nikdar čez Alpe in v samostan, če hočeta vse izvršiti.«

Margareta vrže hud pogled na snubca, vrstane in odide iz sobe. Oče položi roko na mladeničevo ramo in pravi: »Kako mi govoriš tako tolažeče in katoliško, boj Luka! Naj gane Bog srce trmasti punčari, da mi jo potegnijo nase!«

Gospod, verjemite mi! Ko sva bila zvečer sama, se je Benjamin sicer obotavljal, pa ga je vendar nekaj prisililo, da mi je rekel:

»Bodi lutrsko krivoverstvo še tako grozno, vendar dviga ljudi, da zaupajo v Boga tako trdno, da se zdi nam v skromnosti vzgojenim, kot bi bili vsi knezi in grofi v njih hiši in srcu.«

Postavil sem svetilko, ki sem jo držal v roki, previdno na mizo, ker me je prišla želja, da bi udaril s pestmi; saj znam bolj razreševati zamotane dušne voze z dejanjem kakor z besedo. Toda Bog mi je pomagal v tej uri in mi položil silen govor v usta, s katerim sem mogel našemu bratu dokazati, da skuša hudič, ki je sam odpadel iz napuha, ljudi najprej na tem mestu njihove zapeljavanju vdane krvi; naj se torej ozre Benjamin na sadove, ki zore na drevesu napuha: samooževanje, skopost, trdosrčnost, prešuštvo, umor sopraga in požig. Ko sem mu torej zabrusil v zobe tako strašno zločino drugega za drugim, mu je izginila barva z obraza in odgovoril je malo dušno:

»Res, strašno je, od prave vere pasti v zapletek lastne sodebe.«

»Amen,« sem odgovoril, se pokržil in legel v miru počivati.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din: ščitovanjski oglas 2 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolišna, 3 mm visoka, petlinjska vrstica po 3 din. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vajenci

Pekovskega vajenca
sprejme pekarna Puče-
lik, Fram pri Mariboru.

Službodobne

Čevlarskega pomočnika
tako sprejme Alojz Re-
pina, Litijska, (b)

Dekle za hišna dela

sprejemem. Ponudbe upr.
»Slovenca« Maribor pod
»Poštena« 1477. (b)

Sedlarskega pomočnika
tako sprejme Svetlin
Anton, Dravice št. 106,
Ljubljana, (b)

Dva mizarska pomočnika
dobro izveščana, takoj
sprejme Berlec Primož -
Vrhpolje, Kamnik, (b)

Službe iščejo

Kuharica
išče službo. Naslov pove
uprava »Slovenca« pod
št. 15.303. (a)

Zakonski par
išče službo majerja ali
h goveji živini. Ivan Ko-
lar, p. Loka pri Zusmu.

Službo išče
priidna, zdrava, mlajša
postrežnica, kuharica in
gospodinja za takoj. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Vestna« 15.302. (a)

Pouk

Učitelja za harmoniko
domačega, isčem. Ponud-
be z navedbo honorarja
upravi »Slovenca« pod
»Poljanska« 15.269. (u)

Kupimo

Otroški voziček
rabljen, kupim. Ponudbe
podružnici »Slovenca« v
Novem mestu. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Kupim
dobro ohranjen stroj za
mešanje betona in dvi-
galo na ploho. Ponudbe z
navedbo najnižje cene in
opisom stroja pod značko
»Gorenjsko« 15.313 upr.
»Slovenca«. (k)

Sirite »Slovenca«!

Gobe na slanci
in prešna jabotka - nu-
dite takoj trdki Artur
Nachbär, Radeče. (k)

Prodamo

Otroški voziček
globok, skoraj nov, pro-
dam. Herbersteinova 24.

Hijacinte, tulpe, narcise
in druge holandske go-
molje nudi Sever & Co.,
Ljubljana. (l)

Rozine
na zalogi. »Veletrovinna
južnega sadja«, Ljublja-
na, Tyrševa 48. (l)

Mreže za postelje
najceneje pri Andlovic,
zaloga pohištva, Komen-
skega ulica 34. (l)

Dežne plašče, obleke,
perilo itd. si nabavite
najboljše in najcenejše
pri Presker, Sv. Petra
cesta 14. (l)

la bosenske česplje
10 kg 80 din, — 50 kg
325 din franko voznina
razpošilja G. Drechsler,
Tuzla. (l)

KOLESA

najnovejši letošnji modeli
v največji izbiri napredaj
po neverjetno nizkih
cenah

Nova trgovina
Ljubljana - Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze)

TEL. 2951
DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CESTA

KUPUJTE PRI NAŠIH
INSERENTIH!

Vnajem

ODDAJO:
Trgovski lokal
z inventarjem oddam v
najem. Informacije daje
Posa nica, Sv. Barbara
pri Mariboru. (n)

Stanovanja

ISČEJO:
Enosobno stanovanje
prostorno, svetlo, zračno,
v mestu, išče čista, mir-
na stranka za 1. oktober.
Ponudbe prosi na upravo
»Slovenca« pod »Trčlan-
ska stranka« 15.270. (c)

Posedstva

Lepo posestvo
trideset ure oddaljeno od
Ljubljane, napredaj. —
Vzamem tudi za 50.000
dinarjev hranil. knjižice
Kmečke pos. ljubljanske.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 14987. (p)

VEČ STAVBNIH PARCEL

v bližini kolodvora v št.
Vidu - se pod ugodnimi
pogoji prodaja. Poizve se:
Vižmarje 59.

Sigurna eksistenca

Lepa, vpeljana trgovska
hisa, ob glavni cesti, v
industrijskem okraju —
napredaj. Naslov v vseh
poslovalnicah »Slovenca«
pod št. 15274. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno - strokovno na-
obraženi posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-33, ima napre-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanjskih hiš in vil. Po-
oblaščen graditelj in sod-
ni cenilec za nasvete brez-
plačno na razpolago. (p)

BOTOT
»skoro 200 let stara in preizkušena
svetovna znamka«
NJEHOVI
SEDANJI
IZDELKI: Voda za usta
Milo za zobe
Pasta za zobe v tubah:
rožnatih — se ne peni
belih — se peni
Novost št. 407
Okusno, peneče se sredstvo
za čiščenje zob

Zahtevajte povsod naš list!

Izprašani pooblaščen

elektro - inženir

z dobro prakso, lahko dobi
tako nameščenje. Ponudbe
je treba poslati na: **BATA, Borovo**

Zahvala

Ob bridki izgubi ljubljene mame, stare mame, sestre
in svakinje, gospe

Marije Jalen roj. Šolar

smo prejeli toliko ustmenih in pismenih izrazov sožalja, za
katere se tem potom iskreno zahvaljujemo. Prav posebno
zahvalo izrekamo gg. zdravnikom za trud in pomoč. Enako
se zahvaljujemo čč. duhovščini, gasilcem in pevskeemu
društvu in vsem neštetim darovalcem vencev in šopkov
ter vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Kropa, 25. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

Javljamo žalostno vest, da je umrl naš zaslužni
in ugledni družabnik, gospod

Franc Dolenc

star.

veleindustrijalec in posestnik v Škofji Loki
in Preddvoru

Pokojnika ohrani v častnem spominu

„Lesna“

družba za industrijo in eksport lesa
v Ljubljani.

Dotrpel je naš srčno ljubljeni, dobri, nepozabni
soprog, oče, stari oče, brat in stric, gospod

FRANC DOLENC

lesni industrijalec

danes ob 1/213 v Preddvoru v 70. letu starosti.
Prevoz dragega pokojnika bo iz Preddvora v
torek ob 1/28 zjutraj v Škofjo Loko, od koder
bo ob 17 pogreb izpred Sokolskega doma.
Prosimo tihega sožalja!

Škofja Loka, dne 25. septembra 1938.

Žalujoči:

Julijana, žena; Franc, sin;
Danica por. Slanc, Slavica por. Šumi, hčerki;
Jerica Hubad, sestra;
Peter Šumi, Josip Slanc, zeta;
vnukinje, nečaka in ostalo sorodstvo.

Velik Hitlerjev govor v Berlinu „Sudeti so zadnje teritorialne zahteve Nemčije v Evropi“

Nocoj ob 20.20 je govoril nemški državni kancler Hitler. Njegov govor so prenašale radijske postaje vsega sveta. V berlinskem Sport Palastu so se zbrali vsi odličniki vojaškega in civilnega življenja, na častnih tribunah pa so bili tudi zastopniki sudetskih Nemcev. Ko je Hitler stopil v dvorano, so zaigrale godbe običajne koračnice, narod pa je kanclerja izredno navdušeno pozdravljaj skoraj četrt ure. Uvod v kanclerjev govor je imel minister za propagando dr. Goebbels, ki je začel govoriti ob 20.15. Poudaril je, da je danes zgodovinski trenutek, ko stoji ves nemški narod za svojim voditeljem enodušno in strnjeno. Goebbels je na koncu svojega govora izjavil: »Führer poveljuje, mi ti bomo sledili!«

Hitler govori

Tovariši in tovarišice!

22. februarja letos sem govoril pred zastopniki nemškega naroda v Reichstagu o nemški zunanji politiki in o naših zahtevah. Narod me je takrat poslušal in me razumel. Obljube, ki sem jih takrat dal, sem izpolnil. Drugič sem govoril o podobnem predmetu v Nürnbergu. Tudi tokrat je narod razumel moja izvajanja in enodušno podaril svojo poslušnost.

Danes pa govorim prvič ob tem nemirnem času in vi vsi veste, kaj to pomeni. Noben dvom ne sme ostati po mojem današnjem govoru. Danes ne govorim samo vodja nemškega naroda, samo en mož, temveč ves nemški narod. Ves nemški narod je danes strnjeno v eno vrsto. Vprašanje, ki ga obravnavam in ki se obravnava že zadnje mesece in tedne, je vsem znano, to je problem Češkoslovaške. Vprašanje se prav za prav ne imenuje Češkoslovaška. Imenuje se Beneš (»Po njemle« so se slišali vzkliki iz množice.) To ime vznemirja danes milijone in milijone in jih napolnjuje s fanatičnim sklepom. V tem imenu se zgrinja vse, kar družijo nemške milijone. Ponovno moram na kratko ponoviti osnove nemške zunanje politike. Vsi cilji in pota nemške zunanje politike izvirajo iz našega neomajnega sklepa, da bomo nemški narod utrjevali v njegovi zavesti, ga dvignili in mu pripravili tisto mesto, ki mu v svetu pripada. Pri vsem tem nimamo nobenega interesa druge narode zatirati in tudi ne želimo drugih narodov med sabo imeti. Geslo nemške zunanje politike je služiti svojemu narodu. To pomeni, da naši zunanji-politični cilji niso neomejeni, ali da so samo od primera do primera določeni. Nemški narod mora služiti danes samo Nemčiji, to je danes naš cilj.

Hitlerjevi mirovni in razorožitveni predlogi

Tudi nemški narod sme porabiti iz zakladnice demokratskega besednjaka besedo samoopredelitev. Versailles nam je vzel orožje iz rok. Vi vsi dobro veste za to žalostno, usodno zgodovinsko dejstvo pred 20. leti. Vi veste: Če je Nemčija iz potlačene države postala velika, svobodna in močna, se je dvignila iz lastnih narodnih sil in moči brez sleherne pomoči inozemstva, ki je nasprotno hotelo vsak korak nemškega naroda navzgor zatreti. Kljub temu pa nas ne navdaja nobeno sovraštvo do drugih narodov! Nato je Hitler našel svoje predloge za mirno ureditev vseh evropskih vprašanj in dobrega sosedstva v petih letih.

1. Komaj smo prišli na vlado, smo začeli z vsemi državami, ki so bile pripravljene za to, sklepati pogodbe. Teh pogodb je skoraj četrdeset. Pri vsem tem pa me je vedno vodila zahteva, da mora biti Nemčija enakopravna.
2. Predlagal sem splošno razorožitev, toda vsepovsod sem naletel na gluha ušesa.
3. Nemčija je bila pripravljena na moj predlog znižati armado na 200.000 mož pod pogojem, da enako store druge države. Predlog ni bil sprejet.
4. Nemčija je dala nov predlog, da se vsaj izvede razorožitev v težkem orožju, v tankih, težkih bombnikih in težkem topništvu. Tudi ta moj predlog je bil odločno odbit. Šel sem dalje. Predlagal sem, naj bi bilo pod orožjem 500.000 mož. Kakor vsem predlogom, so se tudi temu uprle vse države, ki prihajajo v poštev. Dal sem nov predlog proti uporabi strupenih plinov, proti uničevanju nezaščitenega prebivalstva, predlagal sem omejitve letalskih sil, predlagal omejitve težkega topništva, pa zopet so bili moji predlogi odbiti. Dve leti sem predlagal in predlagal, in vedno zopet dobil odklonilen odgovor.

Oborožitev, kakršne svet ni videl

Ko sem videl, da moji predlogi niso nikjer našli razumevanja, sem ukazal popolno oborožitev nemškega naroda. In tako se je zgodilo, da smo izpeljali oborožitev, kakršne svet še ni videl. To lahko danes javno priznam. Predlagal sem razorožitev, dokler je šlo. Kot narodni socialist in nemški bojevnik vem, kaj je vojna. V petih letih je nemški narod dal za orožje milijarde in to mora narod vedeti. Ako noče svet živeti brez orožja, potem naj ve, da bo tudi Nemčija uporabila svoje orožje, če bo treba. Nemčija sem oborožil z najmodernejšim orožjem. Nemško letalstvo je danes tako izpopolnjeno, da se lahko brani proti vsakomur. Ustvarili smo vojsko, na katero je Nemčija lahko ponosna in svet jo bo spoštoval, če bo kdaj nastopila. To je bil sad 5 letnega dela noč in dan.

Razmerje do Poljske, zagotovila Poljakom

Samo v enem primeru se mi je posrečilo najti razumevanje za mirovno stremljenje Nemčije. Kljub temu, da so moji predlogi naleteli vedno na nerazumevanje, sem še naprej ostal zvest svoji misli za razorožitev. Vodil sem vse skozi prava politiko miru. Najtežji problem je bil problem nemško-poljskih odnosov. Bila je nevarnost, da se izčimovi sovraštvo med obema narodoma, ki bo trajno in dedno. Temu bi bilo kri-

vo zopet nerazumevanje zapadnih demokracij. Tisti, ki najbolj divjajo za mir, so najbolj krvoločni vojni hujskači. Pred 5 leti smo za dobo 10 let odstranili vsako trenje in vsak spopad s Poljsko. Prepričan sem to sosedno državo, da je obema potreben mir, stvaren in trajen mir. Tudi sem prepričan, da bo iz te pogodbe nastala zares trajna in trdna pogodba. Oba naroda bosta lahko drug ob drugem mirno živela brez sovraštva. Država 33 milijonov, kakor je Poljska, bo trajno stremela po morju, ker predstavlja velik narod in mora imeti izhod na morje.

Razmerje do Anglije in Francije

Skušali smo počasi z vsemi narodi priti do trajnih mirnih razmer. Dali smo garancije vsem sosedom in nismo imeli nobenega interesa, da bi kršili mir. Počasi se je vedno več narodov oprostilo onih blaznih zvez in z razumom delalo za mir. Angliji smo ponudili roko. Prostovoljno sem se odrekel, da bi še kdaj začel konkurenco pri gradnji brodovja samo zato, da se zagotovi med obema narodoma trajen mir. Ko se je saarsko področje vrnilo k Nemčiji, sem takoj izjavil, da odslej med Francijo in Nemčijo sploh ni nobenih diferenc več. Kar se tiče Alzacije in Lorene, niso tamkajšnjega prebivalstva prav za prav v zadnjih desetih letih nikoli vprašali za njegovo mnenje. Občutek imamo, da je ta narod naj-srečnejši, da so prebivalci te province najbolj veseli, če ne bo več bojev zanje. Mi nočemo od Francije nič, prav nič. Ko se je saarsko ozemlje zaradi francoske lojalne razlage pogodb vrnilo k nemški državi, so bile vse teritorialne diference med Francijo in Nemčijo poravnane. Francozi in Nemci sta dva naroda, ki bosta najlepše živela, če v miru sodelujeta.

Odnos do Italije

Po tej nepreklicni odpovedi sem se lotil nadaljnjih problemov. Našel se je temelj za ureditev razmerja med Nemčijo in Italijo. Gotovo je rešitev tega problema samo delno moja zasluga, delno pa zasluga velikega moža, glave katerega ima Italija srečo, da ga ima za svojega voditelja. To razmerje z Italijo je že davno prekoračilo gospodarsko in politično potrebo in je preko pogodb postalo že prava srčna vez. Ustvarila se je os, ki jo tvori dva naroda, ki se oba po svetovnem nazoru in politično vežeata v neločljivem prijateljstvu.

Spravil sem s sveta problem, ki za nas sploh nič več ne eksistira. Nad vsem prevladuje pri nas splošni interes, da moremo v miru delovati. To delovanje mojega naroda ni nobena fraza, temveč se bo to delovanje z deli dokazalo, ki jih nobena demokratska laž ne bo mogla omajati.

Priključitev Avstrije

Ostala sta še dva problema: deset milijonov Nemcev se je nahajalo izven državnih mej, v dveh velikih zaključnih pokrajinah. To število desetih milijonov ni malenkost, saj gre za eno četrtno onega števila, ki ga ima Francija kot število svojih prebivalcev. Neki mora biti meja popuščanja, kjer se mora prenehati s popuščanjem, ki si sicer lahko postalo zločin. Jaz ne bi imel pravice stati pred nemško zgodovino, če bi deset milijonov Nemcev enostavno izdal. Ne bi imel potem več moralne pravice biti voditelj Nemcev. Prezvel sem žrtev nase. Zedinjenje Avstrije z Nemčijo je kot problem rešeno v srečo vsega nemškega naroda.

Sudeti — zadnja zahteva Nemčije v Evropi

Zdaj je pred nami zadnji problem, ki se mora rešiti in ki se bo rešil. To je zadnja teritorialna zahteva, ki jo stavljam, zahteva, od katere ne morem odstopiti. Kar se tiče zgodovine tega problema, se je leta 1918 začelo uveljavljati načelo samoodločbe narodov v Srednji Evropi. Uveljavljalo se je brez ozira na zgodovino, brez ozira na vir narodov in brez ozira na gospodarske potrebe. Poljubno so takrat ustvarjali v Srednji Evropi nove države. Temu primeru se ima Češkoslovaška zahvaliti za svojo eksistenco. Ta češka država se je začela z eno samo prvo lažjo. Oče te laži je g. Beneš. Ta gospod Beneš je takrat v Versaillesu trdil, da obstoja češkoslovaški narod. To laž si je moral izmisliti, da bi svojim sorojakom dal nekoliko večji obseg ozemlja. V geografskem in narodnostnem pogledu ne dobro podkovani anglosaksonski državniki takrat niso smatrali za potrebno, da bi preiskali to Benešovo trditve, ki je popolnoma neresnična, ker Češkoslovakov ni, temveč so samo Čehi in Slovaki, in Slovaki o Čehih nečejo ničesar slišati. Čehi so nazadnje po Benešu anektirali Slovače. Ker taka država sama ne bi bila zmogljiva življenja, so si vzeli še tri in pol milijona Nemcev brez ljudskega glasovanja. Ker tudi to še ni zadostovalo, je moral priti zraven še milijon Madžarov, potem pa še karpatski Rusi in še par stotisoč Poljakov. Tako je nastala država proti pravici samoodločbe narodov. Če govorim tem narodom, čutim njihovo usodo, ki se tlači in razumem usodo Poljakov, Slovakov in Madžarov, govorim pa seveda samo za usodo svojih Nemcev.

Hudi napadi na predsednika Beneša

Ko je g. Beneš to državo predlagal, je slovesno obljubil, da jo bo razdelil v kantone. Mi vemo, kako se je izvedlo to kantoniranje. G. Beneš je začel svoj terorski režim. Ze takrat so skušali Nemci protestirati, bili pa so postreljeni. Potem pa se je začela vojna iztrebljanja. V teh letih mirnega razvoja je moral skoraj 600.000 eNemcev zapustiti Češkoslovaško iz enostavne vzroka, ker bi sicer morali pomreti od lakote. Beneš je bil odločen, nemški življenj pola-

gamo iztrebiti in je to tudi do gotove mere dosegel. Na milijone ljudi je oplasil in prestrašil in je hotel doseči, da bi ti milijoni ne govorili več. Tu pa se začne ona nesramnost: ta država, ki ima samo manjšino za vlado, sili narodnosti, da sodelujejo pri oni politiki, ki ne služi miru in zahteva od Nemcev, da streljajo proti Nemcem, če bi prišlo do vojne. Nemci bi bili siljeni, da izdajo svoj narod ali pa bi postali veleizdajalci in bi bili postreljeni. To je največja nesramnost na Češkoslovaškem, siliti tuje ljudi, da bi morali streljati proti lastnim sonarodnjakom, ker to hoče pokvarjen in zločinski državni režim. Lahko zagotovim, ko smo zasedli Avstrijo, je bilo moje prve povelje, da ne sme noben Čeh sodelovati. Govorim zopet samo za Nemce. Nemci v Sudetih imajo največjo umrljivost med vsemi nemškimi plemeni. Brezposelnost je tam najstrašnejša, samomori so tam najštevilnejši. Vprašanje je, kako dolgo naj to traja. Že dvajset let so Nemci na Češkoslovaškem in Nemci v rajhu to gledali, morali gledati. Svet pa, te svetovne demokracije? Če se kje samo en izdajalec zapre, je že razburjenje v Angliji, ogorčenje v Ameriki, če pa se na stotisoče ljudi pretepa, če jih je na desetstisoče v zaporih, če jih tisoče pobijejo, se ta svetovna demokracija ne gane niti najmanj. V teh letih smo se naučili proti nji mres globokega zaničevanja. Danes moram reči, da ima Nemčija kot velesila moža, ki ima razum za to trpljenje našega naroda in to je na veliki prijatelj Benito Mussolini (dolgotrajni vzkliki: duce, duce!). Kar je on storil v tem času in kar je storil italijanski narod, ne bomo pozabili. Če bo Italija prišla v enako stisko, bom stopil pred nemški narod in ga pozval, da stori enako. Potem se bosta oba naroda složno branila.

Hitler slika zadnje dogodke

Meseca februarja tega leta sem izjavil v državnem zboru, da se mora to končati. Gospod Beneš je storil drugače. Začel je radikalno zatirati nemški narod, začel se je še večji teror, začel se je čas prepovedi, konfiskacij in tako dalje. To je šlo tako dalje, dokler ni prišel 21. maj. To je bilo pravo nemško potrpljenje, do 21. maja je postala stvar že neznošna. Ta gospod Beneš je našel sredstvo, da bi preplašil Nemce, namreč ozemlje je zasedel vojsko. S to vojsko zasedbo je mislil, da si nihče ne bo upal nastopiti proti njemu. Bila je nesramna laž, da je Nemčija mobilizirala. Ta laž je bila potrebna, da se motivira češka mobilizacija. Kaj je potem prišlo, veste. Nemčija ni mobilizirala niti enega moža. Še vedno sem upal, da bodo Čehi uvideli, da ni mogoče zdržati takega terorističnega režima. Toda gospod Beneš si je mislil, da si sme z Nemčijo dovoliti vse, ker ga krije Francija in Anglija, ter se mu ne more ničesar zgoditi. Če pa bi se potrgale vse vezi, pa pride sovjetska Rusija. Potem je prišla moja zahteva, ki je popolnoma jasna. Izrekel sem prvokrat, da se mora zdaj uveljaviti pravica samoodločbe, skoraj 20 let po aneksiji. Nisem mogel tega več gledati. Sledile so nove metode, nove aretacije, Nemci so morali začeti bežati. Potem pa je prišla Anglija. Gospodu Chamberlainu sem jasno izjavil, kaj je edina možnost. Vedel sem, da druge narodnosti nečejo več ostati pri Čehih, toda jaz sem v prvi vrsti govornik za Nemce in za te Nemce sem govoril in jim zagotoval, da nisem pripravljen brezdelno in mirno gledati, kako se postopa blazno s temi tri in pol milijona Nemci. Nemška potrpljenja je konec, ker je posebnost nemške mentalitete, da je dolgo potrpežljiv, ko pa je tega konec, se mora prenehati. V resnici sta potem Anglija in Francija stavili češkoslovaški zahtevo, da končno osvobodimo nemške pokrajine in jih odstopi. Z ozirom na to je g. Beneš našel izhod. Priznal je, da se to ozemlje mora odstopiti. To je sicer izjavil, toda kaj je storil? Gospod Beneš je komaj izjavil, pa je takoj na novo postrelil vojsko podjarmljenje. V enem dnevu je moral bežati 10 tisoč Nemcev, potem 20 tisoč, nato 37 tisoč, 41 tisoč, 62 tisoč, 78 tisoč, potem 90 tisoč, 137 tisoč in danes 140 tisoč. Gospod Beneš pa sedi v Pragi in je prepričan: nič se mi ne more zgoditi, za menoj sta Anglija in Francija. Zdaj pa mislim, da je prišel trenutek, ko je treba govoriti. Če kdo 20 let trpi nemško sramoto in nesrečo, potem se ne more dvomiti, da ni miroljuben. Ne more se reči, da mora nastopiti vojna, ker g. Beneš ima 7 mili-

jonov Čehov, mi pa smo narod 77 milijonov ljudi.

Spomenica — zadnji predlog Nemčije

Zdaj sem stavil na razpolago memorandum s končnoveljavnim nemškim predlogom. Ta predlog ni nič drugega, kot realizacija onega, kar je Beneš že obljubil. Vsebinska tega predloga je zelo enostavna. Ono ozemlje, ki je po narodu nemško in po njegovi volji hoče priti k Nemčiji, pride k Nemčiji. In sicer ne tedaj, ko se bo g. Beneš posrečilo izgnati morda 1 do 2 milijona Nemcev, temveč sedaj tako j.

Za mešane kraje sem pristal na plebiscit. Da mi ne bo kdo očital, da sem hotel nasilno zavzeti tuje področje, sem bil pripravljen nato, da se izvrši glasovanje. Proti temu so bili Beneš in njegovi prijatelji. Sprva se mrekel, da bi nemška komisija potegnila mejo med obema državama, pa sem odnehal in popustil in pristal, da mednarodna mešana komisija to izpelje. Pripravljen sem bil tudi, da ista komisija potegne mejo med Nemčijo in Češkoslovaško. Pripravljen sem bil celo na to, da velika Britanija pošlje svojo legijo za vzdrževanje miru. Beneš pa je trdil, da je nastal nov položaj, kakor hitro sem jaz poslal svoj memorandum. Beneš je vedno obljubil, pa ni nikdar nič izpolnil. Dvajset let je govoril, sedaj pa je prišel čas, ko bo moral izvršiti svojo obljubo in sicer 1. oktobra. Beneš upa na ves svet. On upa, da bosta padla Chamberlain in Daladier, da bo prišlo do nemirov in revolucij, on še vedno upa, da mu tega ne bo treba izpolniti. Jaz pravim: dva moža si stojita nasproti; gospod Beneš in jaz. Dve različni osebi sta to.

Nato se je kancler Hitler zahvalil v angleškem jeziku ministrskemu predsedniku Chamberlainu za mirovno prizadevanje.

„Gospod Beneš naj izbira“

»Smatram za svojo dolžnost, da ponovno poudarim, da so z rešitvijo sudetskega problema rešeni za Nemčijo vsi teritorialni problemi v Evropi. Zato lahko jamčim, ker ne maram nobenih Čehov v svoji sredi. Moje potrpljenje pa je konec. Sedaj je na vrsti Beneš. On ima v roki mir in vojno. Jaz pa pristavim, da obstojita dve možnosti, ali nam bo dal to, kar zahtevam, ali pa mu bomo vzeli. Dajem človeštvu na znanje: V štiriletni vojni in v dvajset letih političnega življenja, ki ga imam za seboj, nisem bil nikdar bojazljivec, jaz grem z mojim narodom na čelu kot vojak in za menoj bo šel narod, in sicer drugi narod, kakor je bil oni iz leta 1914. V tej uri stojim za emoj ves nemški narod. Jaz sem povedal, gospod Beneš pa naj izbira.«

V obrambo Češkoslovaške

London, 26. septembra. »Associated Press« poroča iz Londona, da je angleška vlada nocoj objavila, da se bosta v primeru nemškega vdora na ozemlje ČSR Anglija in sovjetska Rusija pridružili Franciji v trojni obrambni fronti in šli na pomoč Češkoslovaški.

ČSR pripravljena odstopiti Poljakom sporno ozemlje

London, 26. septembra. o. Dr. Beneš je poslal osebno pismo predsedniku poljske republike Moscyckemu, da je pripravljen končati spor med Čeko in Poljsko in Poljski odstopiti na podlagi medsebojnega sporazuma sporno ozemlje.

Mussolini v Veroni

Verona, 26. septembra. AA. Ogromna množica ljudstva je pričakovala in pozdravljala Mussolinija ob njegovem prihodu v Verono. Ob 9 je duce zavzel svoje mesto na visokem odru na trgu Viktorja Emanuela pred množico ljudstva, ki je štela nad 100.000 ljudi. Italijanski ministrski predsednik je imel ob tej priliki govor, v katerem je med drugim dejal:

»Naši nasprotniki, na katere sem pokazal v Belluni in ki so zbrani pod znakom trikota, srpa in kladiva, so poskušali v zadnjem času dati pobude svojim žalostnim nadam. Italijanski narod je močno oborožen in pripravljen. Razvoj dogodkov v sedanjem času nam omogoča popolnoma odgovoriti plozaju. Treba je priznati in ceniti napore, ki jih je stavil Chamberlain za mirno rešitev, prav tako pa tudi dolgujemo hvaležnost Nemčiji. Nemška spomenica se ne oddaljuje od smernice, ki jih podaja londonski načrt. Popolnoma jasno je, da bi Čehi, če bi bili prepusteni samim sebi in svoji moči, uvideli, da se ne splača boriti se, ker o izidu tega boja ni nikakega dvoma. Trojno vprašanje, ki se nam zdaj postavlja, nemško, madžarsko in poljsko, mora biti integralno rešeno. Človek, ki se v vsej Evropi tega mora zavedati, je predsednik češkoslovaške republike. On je bil vztrajen borec za razpad avstro-ogrske monarhije. Tedaj je on govoril v imenu češkoslovaškega naroda povsod, celo v Zenevi. Zeneva je v agoniji. Tako mora umreti vsak, ki nasprotuje Italiji. Razvoj dogodkov more iti samo v tej smeri.

Preostaja nam samo še nekaj dni do mirne rešitve sudetsko-nemškega vprašanja. Prepričan sem, da se Evropa ne bo hotela spustiti v ogenj ter sama zgoreti zaradi Češkoslovaške. Treba pa je računati s tem, da bi pozneje ta spor mogel dobiti takšen značaj, da bi nas direktno vpletel. Tedaj mi ne bomo dovolili nikakega omahovanja.

Roosevelt opominja tudi Budimpešto in Varšavo

Washington, 26. septembra. AA. (Havas.) Zunanji minister Cordell Hull je dal časnikačem izjavo, v kateri je dejal, da je Roosevelt poslal poslanico Poljski in Madžarski. Naglasil je, da je bilo poslanikoma v Varšavi in Budimpešti naročeno, da izročita kopijo te poslanice poljski in madžarski vladi. Nazadnje je še poudaril, da veleposlanik USA v Moskvi ni dobil nikakih podobnih navodil.

London, 26. septembra. AA. (Reuter.) General Gamelin je imel popoldne konferenco z Vhycountom Gorthom. General Gamelin je konferiral tudi s francoskim vojaškim strokovnjakom, ki je došel francoskemu veleposlaništvu v Londonu.